

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceni •

Beograd, 10 novembar 1939

God. X • Broj 45

STAV MIRA I PRIPRAVNOSTI

Stav neutralnosti što su ga naši merodavni činioци uzeli u odnosu na sadašnji oružani sukob u svetu, naišao je na puno razumevanje u svim svesnim narodnim slojevima, bez obzira na mišljenja koja vladaju kod nas o tom sukobu i o njegovim akterima, i bez obzira na osećaje saučešća prema pojedinim događajima u tom sukobu, od kojih su neki teško pogodili narode koji su nam bliski po krvi i po srodnosti interesa. Načela pravde i slobode koja je uvek zastupao naš narod i koja traže jednaka prava, za male kao i za velike narode, spojena sa osećajima humanosti i slovenske solidarnosti, — nisu ni u toj neutralnosti izgubila na snazi kod našeg sveta, koji će sve svoje moralne sile zaloziti za to, da ona i iz današnje krize izidu što jača. Čuvajući strogu neutralnost u sklopu ostalih neutralnih, susednih i daljnjih naroda, naš narod služi ideji opšteg prava i slobode, te ideji jednog trajnijeg mira među narodima, — čuvajući svoje snage za opasnije eventualnosti, koje bi iz jednog dugog rata, ili iz jednog opšteg sukoba, mogle da nastanu.

Međutim, baš iz toga što smo naveli, jasno je na prvi pogled da neutralnost nikako ne znači bezbrižnost, već obratno — punu i svestranu spremnost, — mirnodopsku kao i ratnu! Jedino punom spremnošću na sve i u svakom času, neutralnost dobija svoje puno moralno značenje i opravdanje i može se efikasno iskoristiti za opšte i za zasebne nacionalne interese i ciljeve.

Nesumnjivo je, da je puna oružana neutralnost, koja iziskuje dugotrajno mobilno stanje, veoma skupa i da može da predstavlja stanje, koje je gotovo gore od brzog rata. Tako se n. pr. pred kratko vreme računalo, šta Belgiju stoji njena oružana neutralnost, uključena između tri goleme zaraćene strane, i mora se priznati, da to nije ni najmanje zavidljivo. Ali položaj naše zemlje, kao i ostalih zemalja na Balkanu, mnogo je povoljniji. Ma da i mi graničimo sa jednom od zaraćenih zemalja, mi smo u stvari po strani od pravog poprišta oružanog sukoba, pogotovo ako naš drugi veliki sused, Italija, ostane neutralna i ako balkanske zemlje upotpune svoju solidarnost, što je u interesu svijeta. Korist ni jedne od tih država nije da ulazi u konflikt, dok nije ugrožena od zaraćenih strana, a zaraćene strane imaju i suviše posla oko dosadašnjeg sukoba, da bi mogle da otvaraju nove.

Prema svemu izgleda, dakle, da održanje neutralnosti balkanskih zemalja, pa ni naše države, neće ni iz daleka iziskivati onolike napore i žrtve, koliko to n. pr. iziskuje u Belgiji, ili u Švajcarskoj; i to može samo da nas raduje, ne samo zbog manje opasnosti kojoj smo izloženi, nego i zbog teških tereta, ekonomskih i moralnih, od kojih će naš svet biti pošteđen. Ali baš zato, treba sa, utoliko više spremnosti da primimo na sebe one napore i ona odricanja, koja su ipak potrebna, te da na interese otadžbine pazimo sa budnošću koja isključuje sva iznenađenja i koja bi bila spremna i na teže žrtve, ako bi to trebalo. Bezbriznost u takvoj prilici bi značila krajnju nesvesnost i pomanjkanje nacionalnog i ljudskog ponosa, — što je našem narodu bilo uvek tude, i što bi tek moglo da navuče na nas iskušenja...

U stanju u kome se danas svet nalazi, pa i mi sa njime, najopasnije bi bilo širiti kod nas parole apsolutnog pacifizma, apsolutne nezainteresovanosti za konflikt, apsolutnog osuđivanja svega skupa, i tvrdjenja da su svi jednaki krivi; — kao što bi štetno i nehumano bilo širiti parole apsolutne ratobornosti i ratne groznice. Nesumnjivo je da za svaki sukob postoji veća i manja krivica, jednako kao što ishod sukoba može da predstavlja veće ili manje zadovoljenje pravde i naših interesa.

Svaki onaj protivnik koji bi hteo da nas eventualno napadne, nastojeće nesumnjivo da to maskira nekom zvučnom parolom, pa možda i »samoodbranom«, ma da ceo svet zna da mi ne ugrožavamo nikoga. I zato treba da svojim držanjem i raspoloženjem duhova kod nas unapred suzbijemo svaku takvu parolu i svaku defetističku propagandu, produbljujemo svesti u sve narodne slojeve, da je naša stvar sveta i pravedna i da bi, prema tome, svaki sukob koji bi nam bio nametnut, trebao da bude odbijen punim fizičkim i moralnim zanosom čitavog naroda i svih njegovih delova.

U današnjim vremenima sve što merodavni činioци, na polju odbrane zemlje preduzmu, treba da se primi sa punom dobrom voljom za saradnju i za samopregor! Nikakva žrtva i nikakav napor nije preskup, u toliko pre, što nas on oslobodila od težih žrtava i napora. Javno mišljenje i privatna udruženja trebaju u tome da podupru rad merodavnih činioца. stvaranjem duhovne i fizičke pripravnosti za svaki slučaj, dizanjem nacionalne svesti i ponosa, širenjem ubeđenja o svome pravu i svojoj snazi, i prihvaćanjem parole, da u svetu, gde sila igra takvu ulogu kao danas, i gde su narodi jedan drugome više vuci nego li braća, ni mi ne možemo da se formulama o besmislenosti ratova, damo uspavati dotle, da kad nam potreba dođe, nadamo se nepripravne, a svoju neutralnost silom slomljenu i u položaju koji bi za nas bio nepovoljan. I zato, neutralnost svakako, ali puna spremnosti, puna budnosti, puna oduševljenja i ljubavi za stvar svoje pravde i slobode!

Plenarna sednica Savezne Uprave

Plenarna sednica Uprave Saveza Sokola K. J. održaće se 18 novembra u 15.30 časova, u prostorijama Saveza, uz dnevni red, na kome se, između ostalog nalaze i ove tačke:

Uvodna reč zamenika starešine, br. Dr. Vlad. Belajčića i izveštaj Starešinstva o događajima posle poslednje sednice plenuma.

Konstituisanje Savezne Uprave. Sokolske prilike u Banovini Hrvatskoj: — a) Opšte stanje; b) Akcija Saveza za pomoć progonjenim Sokolima.

Opšte stanje u našem Sokolstvu: Brojno stanje jedinica i članstva; — Stanje sokolskih domova i vežbovnica; — Rad na telesnom vaspitanju; — Prosvetni rad; — Rad na selu; — Narodno odbranbeni rad; — Rad na Petrovoj Petoletnici.

Sokolske prilike u Dravskoj banovini.

Finansijsko stanje Saveza. Prvi decembar. Svesokolski slet 1941 god. Savezna štampa i njene finansije, itd. a) Izveštaj urednika b) Izveštaj o finans. stanju.

Ako se dnevni red sednice ne svrši 18 novembra, rad će se nastaviti u nedelju.

Još odlučnije napred!

Vesti o napadajima na sokolske domove i pojedine istaknute sokolske članove; kao i vesti o pretnjama, koje vrše pojedinci i skupine na teritoriji Banovine Hrvatske, a pogotovo frankovci, klerikalci i komunisti, potvrđuju naš davno utvrđeni sud o njima, sud koji je počivao na uverenju i saznanju da su oni postojali i onda, kada je ova država bila samo vizija napaćenog naroda, i da ipak nisu bili u stanju da spreče njeno prirodno ostvarenje. I zato smo uvereni da neće ni, danas sprečiti njen napredak.

Dnevna štampa, poluslužbena, stranačka i »neodvisna«, puna je pamfleta protiv jugoslovenstva i svih onih, koji »u tu iluziju veruju«. Nama dana kada se u tim listovima ne pune stupci napadajima na Sokolstvo i na sokolske domove, za koje se govori da ih treba oduzeti kao ničije dobro. Podignuta je nečuvena kampanja, da se ti domovi upropaste, a njihovi sadanji vlasnici da se proteraju iz »svete hrvatske zemlje«. Ali kazali smo, da poznajemo nosioce tih »narodnih ogorčenja« i kakav sud imamo o njima.

Jugoslovensko Sokolstvo prošlo je već jednu Golgotu, nametnutu od Austrije, a da se nije odreklo svojih ideala, pa neće pokleknuti ni

sada. Ono je puno životne snage, koja je sazdana na uverenju o moralnoj čistoti, jer sokolsko jugoslovenstvo nikada nije bilo roba za ugovor, ni za sramne špekulacije. Ono je uvek bilo srž, životni cilj, i duhovna snaga sokolske ideologije i svakog sokolskog pripadnika, ma u kom se kraju nalazio. A takvo će i ostati!

Ako smo, mi Sokoli, sa teritorije Banovine Hrvatske, stavljeni na križ samo zbog svoje nacionalne vere, onda se ne bojimo tih novih iskušenja! Naprotiv, ona će nas samo ojačati u našem ubeđenju, da je Jugoslovenstvo sudbina potreba naših triju slovenskih plemena na Jugu, bez koje se njihova egzistencija slobodnog naroda ne može ni zamisliti, a kamo li održati. To će nam dati nove snage i poleta, da stvaramo Jugoslaviju naših misli i želja, da izgradimo duhovnu Jugoslaviju, pored političke, koja je, hvala Bogu, već preko dvadeset godina istorijska stvarnost.

I zato se Sokolstvo neće i ne može odreći svog jugoslovenskog programa! To je dovoljno jasno naglašeno na nedavno održanoj skupštini Saveza S. K. J. u Beogradu, koja je kroz rezoluciju izrazila odlučnost Sokolstva da živi i radi za izgradnju jugoslovenske ideje, na bazi narodnog jedinstva. Iz referata pojedine braće, starešina župa, starešinstvo Saveza moglo je videti, da takvo uverenje prožima svakog sokolskog pripadnika i da je to njegova najveća moralna vrednost. Za Sokole, jugoslovenstvo nije »iluzija«, ili »proizvod bolesne mašte«, za nas je ono majdan iz kog su nikle najveće duhovne vrednosti našeg naroda, za nas je to onaj sveti plamen, od kog su gorela srca miliona bezimernih heroja, koji su udarili krvave temelje u zgradu narodnog života i besprimernog hrabrošću ispevali Jugoslovensku epopeju. Ono najviše, najsvetije i najčasnije, ono u čem je sadržana moralna, duhovna i fizička snaga našeg naroda, bez čega nema opstanka ovoj državi, to je naše jugoslovenstvo! Za to se borimo i toga se nećemo odreći!

Ako smo, ne reagirajući, prešli preko bezbrojnih napada na naše sokolane i nezaštićenu braću, ne znači da smo to učinili iz straha. Sokolstvo se nije plašilo ni zverstava bivše Austrije, pa se ne plaši ni današnjih zelenoških i mučkih napadaja. To samo znači da smo, pored vere u konačnu pobjedu naših ideala, naoružani i strpljenjem; ali i to, da to strpljenje nije bezgranično! I njemu će jednom, nastavi li se ovako, doći kraj a tad će valjda i ta razvikana štampa postati malko šutljivija, a podzemne ptičurine oseliti da svaka batina ima dva kraja.

Sokoli sa teritorije Banovine Hrvatske izdržaće sva progonstva i napade, sačuvaće netaknutu i neuzdrmanu veru u svoje ničim neokaljanje ideale, puni poverenja u svoje vjehovno voćstvo i konačnu pobjedu jugoslovenske misli!

Biograd, na moru

Ivica Milačić

Sokolska dužnost je širiti sokolsku štampu!

Prvi Decembar u našem Sokolstvu

Savez Sokola K. J. uputio je svima svojim jedinicama okružnicu o proslavi Prvog Decembra.

U toj okružnici se kaže, da će se proslava Prvog Decembra obaviti u glavnom po uobičajenom načinu. Proslava će imati tri dela: svečanu sednicu pre podne, popularnu akademiju posle podne (za naraštaj, decu i roditelje) i svečanu akademiju u večer, sa tehničkim i prosvetnim programom. Na sva tri dela treba sve kategorije da učestvuju, u punom broju, a prozivka članstva izvišće se, kako to bude najzgodnije.

Svečana sednica obaviće se posle jutarnje službe božije, ali tako, da se nađe zgodno vreme, koje neće pasti zajedno sa vremenom kada građanske vlasti primaju čestitanja itd. Tamo gde ima više društava, ili gde je sedište župe, preporuča se da se održi zajednička sednica, na kojoj će glavnu reč voditi starešina najstarijeg društva, ili starešina župe, dok će se na ostale starešine podeliti ostale dužnosti, da tako dođe do izražaja jedinstvo Sokolstva u tom kraju.

Sednica treba da se priredi u sokolani ili, po mogućnosti, u najuglednijoj dvorani u mestu. Dvorana treba da je ukrašena jugoslovenskim zastavama, sokolskim geslima i slikama, a na najvidnijem mestu treba da stoji slika Nj. V. Kralja Petra II. Svi posetioci svečane sednice biće srdačno dočekani, a naročito predstavnici vlasti. U programu svečane sednice učestvovaće i sokolski horovi ili muzike, a program će se objaviti plakatom i pozivnicama. Dnevni red svečanih sednica će imati pozdrav zastavi i državnu himnu, zatim će se pročitati poslanica Saveza SKJ, održaće se predavanje o značenju Prvog decembra; zatim će biti polaganje sokolskog zaveta no-

vih članova, recitovaće se pesme o narodnom jedinstvu i pevaće se hor »Jugoslavija«, od Sv. Pašćana. Na koncu će se pevati himna »Hej Sloveni«. Sve pojedinosti o ovom programu naći će braća u pomenutoj saveznoj okružnici.

Popodnevna, dečija i naraštajska akademija, održaće se ponajviše u istoj dvorani gde i svečana sednica, sa istim ukrasom, uz što popularnije cene i u prisustvu čitave uprave i članstva. U programu i u priređivanju te akademije treba što više da učestvuju sama deca i naraštajci. Na programu treba da stoji također jedan govor o značenju Prvog decembra, a sem toga pevaće se državna himna, recitovaće se pesme posvećene Kralju i Jugoslaviji, i druge rodoljubive pesme, izvodice se vežbe muške i ženske dece, te vežbe ženskog i muškog naraštaja, dečije igre itd. Sve ostale pojedinosti naznačene su tačno u pomenutoj okružnici.

Večernja svečana akademija će imati na programu odabrane sokolske vežbe i sokolske pesme, solo pevanje i sviranje, i jedno prigodno predavanje. Ta akademija treba da pokaže telesnu i duhovnu snagu Sokolstva.

Detaljna uputstva o večernjoj akademiji naći će se u okružnici, koja završava apelom na članstvo, da čitavu svečanost izvede što dostojanstvenije, bez obzira na ikakve poteškoće, te da pokaže savršen mir, disciplinu i punu svest o visokim dužnostima, što ih Sokolstvo ima prema Kralju i otadžbini, u današnjim ozbiljnim vremenima.

»Razumnu reč, viteški stav i službenje primerom, neka svaki naš brat pokaže baš na ovaj veliki i svetli dan našeg narodnog i državnog ujedinjenja!«

Ko izveštava netačno?

Varaždinsko, klerikalno i frankovačko, »Hrvatsko jedinstvo« posvetilo je čitavu prvu stranu pisanju »Sokolskog Glasnika«, pod naslovom »Tendenciozno izveštavanje Jugo-Sokola o prilikama u Banovini Hrvatskoj«. Ma da je članak bezkonačno dug, u njemu, kao što smo i očekivali, nema drugo nego grdnji i izvrtanja. Niti jedan, od brojnih konkretnih slučajeva napada na Sokolstvo, koje smo mi naveli u našem listu, ne spominje se u tom odgovoru, a još manje se pokušava da se iznesu neki protudokazi. Turdi se paušalno, da nije istina da ima napadaja i nereda u Banovini Hrvatskoj i veli se, da naše pisanje predstavlja »intrigu protiv Hrvata« itd.

Da nama nije do intriga i do raspirivanja strasti, najbolji je dokaz to, što smo mi nekoliko nedelja strpljivo šutili o svim tim napadajima, dajući javnosti i odgovornim faktorima u Banovini Hrvatskoj vremena, da se utvrdi mir i red. Ali kad smo videli, da stvari postaju iz dana u dan teže, nismo valjda trebali i mi pustiti našu braću na milost i nemilost frankofurtimeškim zaplotnjačkim napadajima, pa i dalje ćutati? Držimo, štaviše, da je to znak vrlo nezdravog shvatanja, koje vlada u izvesnoj štampi na teritoriji Banovine Hrvatske, kad ovakvim toleriranjem, ili čak odbranom, uzima u zaštitu one, koji na svoje protivnike napadaju uvek iz busije, maskirani, u gluho doba noći itd., pa nemaju niti toliko moralne kuraži, da bar sada, kad u Banovini Hrvatskoj više nema političke beogradskih režima, ponesu odgovornost za svoja dela. Nekadašnja jugoslovenska omladina, u kojoj su sjajnu ulogu odigrali i Hrvati Jugosloveni, je sve što je radila, radila otvoreno i usred bela dana, što najbolje dokazuju primeri Principa, Jukića, i ostalih. A to što se danas radi, najobičniji je kukavičluk, i ko zna u čijoj je sve službi...

Jedinu konkretnu optužbu, koju varaždinski list iznosi protiv Sokolstva, jest tobožnji akt jedne sokolske čete, upućen u Beograd, u cilju da se premesti jedan hrvatski učitelj. Taj akt, međutim, nije nikada od župe Varaždin otpremljen, pa prema tome i ta optužba pada. A da se vidi, kakav je mentalitet tog »Hrvatskog jedinstva«, dosta je navesti završetak njegovog članka, u kome se govori o »ogorčenju« što ga izaziva pisanje »Sokolskog Glasnika«, pa se preti da takvo pisanje »može da urodi neželjenim posledicama« i poručuje nam, da »ko vetar sije, žanje buru«. Drugim rečima, to znači, da bismo trebali još da budemo zahvalni za napadaje

na našu braću i da pohvalimo frankofurtimeške zaplotnjake zbog njihovih »junakačkih dela«. Zaista čudno shvatanje slobode vlada u ovim klerikalnim glavama!

Uostalom, baš je protivnička štampa ona, koja je uvela sistem netačnog i tendencioznog izveštavanja o svemu što je sokolsko. Svaka reč o sokolskim domovima je tendenciozna, a optužbe se sipaju samo paušalno, bez ijednog konkretnog dokaza. Čim se dogodi ma šta u zemlji, odmah se nastoji da se zalo okrive Sokoli, — tako da se sistematski ide za tim da se u narodu stvori raspoloženje protiv Sokola i ubeđenje da su Sokoli krivi za sve na svetu, — a plod tog sistematskog klevetanja su napadaji, koji se onda prikazuju kao tobožnje spontano »narodno ogorčenje«.

Da li to zaista ne vide merodavni faktori?

U poslednji čas smo primili i varaždinski »Obzor«, koji također pokušava da prikaže, kao da smo mi ti koji prikazujemo stvari neistinito; a pošto nema nikakvih argumenata za to, to se služi otrcanim frazama, nazivajući nas »hegemonistima«, »proletarima Hrvata« itd. Mi ćemo se na taj članak »Obzora« osvrnuti u idućem broju.

Već je gotovo godina dana, što su savezni sokolski listovi, — »SOKOLSKI GLASNIK« i časopis »SOKO« — tako reorganizovani, da su postali pravim ogledalom čitavog sokolskog života i rada, i neizbežnom duhovnom potrebom svakog svesnog sokolskog pripadnika.

I ne možemo se požaliti, — »SOKOLSKI GLASNIK« i »SOKO« danas svi hvale, svi ih citiraju, svi im pišu pisma puna odobravanja i svi traže od njih da obaveste javnost o sokolskim uspesima, borbama i poteškoćama.

ALI, — JE LI TO DOVOLJNO?!

Zar onaj braći, koji svake nedelje uživaju u tome, kako »SOKOLSKI GLASNIK« brani sokolske i narodne interese, i kako tačno pogađa njihove misli i želje, naročito u današnjoj teškoj borbi, — zar svoj toj braći ne padne nikada na pamet, da se zapitaju:

— A JESAM LI JA IZVRŠIO SVOJU DUŽNOST PREMA TOM »SOKOLSKOM GLASNIKU« I JESAM LI PLATIO PRETPLATU? Ili ću, svojim nehatom, dopustiti da, zbog pomanjkanja sredstava, list opet postane sve slabiji i slabiji?!

Sokolstvo je škola dužnosti, a nema preče dužnosti nego li su obaveze prema listu, koji predstavlja i brani Sokolstvo i jugoslovenstvo. Takvih listova danas nema mnogo, pa zato u toliko više treba podupirati one koji su ostali.

I zato, — dragi brate, — sedni odmah, ISPUNI ČEK SA CIFROM OD 50 DINARA godišnje, za »SOKOLSKI GLASNIK«, a 45 DINARA godišnje za »SOKO« i SMESTA GA ODPREMI!

NE OSTAVLJAJ ZA SUTRA, jer ćeš i opet zaboraviti, a saveznim listovima su sredstva neophodno i hitno potrebna!

Делокруг Соколства

Стисајем прилика делокруг се Соколства изванредно проширио. Оно данас своју делатност протеже на целокупни народни живот. Тиме се и објашњава што Соколство у наше време има пуно противника, јер да је остало само као гимнастичка организација, не би се ни с ким сукобљавало.

Прилике су Соко истерале из гимнастичке дворане на пучину читавог народног живота. Ми га данас као таквог имамо. Како се он сналази на томе тако широком пољу, о томе бих хтео отпочети расправу.

Соко има одређен и утврђен став према нашој државној мисли. Он је за општу југословенску државну мисао. То је већ формулисано као југословенско државно јединство.

Соко има одређен и утврђен став према нашој народној мисли. Он је за општу југословенску народну мисао. То је формулисано као југословенско народно јединство.

Соко нема онако одређен став према нашој културној мисли, као што га има у прва два случаја. Већ као последица првог двога излази, да је Соко за југословенску културну мисао и то се је од идеолога југословенства формули-

рало као југословенско културно или духовно јединство.

Четврта област била би подручје етике, коју, слично горњем, назовимо југословенском моралном мисли, — мада је морал претежно нешто што је изнад нације те постоји један опште човечански морал. Ова је област прилично разрађена — у соколској идеологији.

Област социјалне мисли привлачи такођер све више Соколство, већ због његових основних етичких начела и његове тежње да помогне народним невољама.

Питање је сада, како се је и колико се је Соко снашао на тој читавој пучини народног живота. У идућим чланцима заћи ћу у појединости које ће боље омогућити, од ових општих напомена, да се развије полемика.

P. Павић

Trenutci razbora . . .

Pišući o položaju Bosne i Hercegovine, zagrebački »Hrv. Dnevnik«, kaže:

»Muslimani su ili Hrvati ili Srbi, a nisu pripadnici drugog naroda. Prema tome treba s njima postupiti kao sa ravnopravnom braćom«.

Posve tačno! Čim je neko samo Hrvat ili Srbin, a ne pripadnik drugog naroda, znači da imena Hrvat i Srbin sadrže u sebi isti pojam, dakle i isti narod. Da je tako, dokazuje i izreka, da »nisu pripadnici drugog naroda«, kod čega se kao prvi narod označuju Hrvati, ili Srbi. Šteta samo što su to još uvek tek — lucida intervallat!...

U istom tom članku, »Hrv. Dnevnik«, nastavlja:

»Čemu tajiti, da u Bosni žive i Hrvati i Srbi i muslimani? Samo u duhu snošljivosti i razumevanja potreba pojedinih sastavnih dijelova bosanskog stanovništva i usklađivanja svijui interesa može se naći izlazak, koji možda i ne će svakoga sasvim zadovoljiti, ali zato ne će nikoga povrijediti, a najmanje obespraviti«.

Još samo da se ta načela oglašavaju kao merodavna i u Banovini Hrvatskoj, gde su gospoda oko »Hrv. Dnevnika« jedina merodavna da ih primene i prema onim Hrvatima, koji ne misle kao oni, — kad što nalaze da su dobra u drugim krajevima, — pa bi smo se sa »Hrv. Dnevnikom« gotovo posvema složili.

Iz Saveznog Načelnništva

3 novembra o. g. održana je II sednica Stručnog odbora Saveza Sokola K. J., kojoj su svi referenti pojedinih sekcija podneli poslovnike svojih sekcija, kao i program rada, sastavljen u duhu opšteg programa, kojim se deklariralo Načelnništvo.

Između ostalog, predvidela je književna sekcija izdavanje stručnog priloga »Sokolus«, pod imenom »Prednjački zbornik«, koji bi donosio sve propisane vežbe, gradivo za rad u jedinicama, po časovima itd. Da li će prilog izlaziti jedanput mesečno, kao »Soko«, ili prema potrebi više puta, o tome će se doneti zaključak u odboru za sokolsku štampu.

Svi članovi Stručnog odbora koji su preuzeli na sebe da uvežbaju proste vežbe svih naših kategorija, a koje imaju da se prikažu i prime 3 decembra o. g. na sednici Zbora župskih načelnika, uvežbavaju ih i već su ih skoro završili.

Program za Svesokolski slet u Beogradu 1941 god. koji je izradilo Načelnništvo Saveza, pretresan je na sednici Starešinstva, Izvršnog odbora i užeg Sletskog odbora, te je načelno primljen. Na osnovu toga izraden je minimalni i maksimalni program sleta, koji će se primeniti zavisno od opštih prilika, koje tada budu vladale. Članovi S. O. koji su ranije dobili taj program na studiju, dali su ovom prilikom svoje primedbe i sugestije u pogledu detaljnog izvođenja, o čemu će Načelnništvo voditi računa.

Pripremljen je ceo program tečaja odbranbenosti za župske putujuće prednjake, koji će se održati od 20 novembra do 15 decembra o. g. Predavači će biti uglavnom aktivni oficiri, stručnjaci, a za telesno vaspitanje članovi Načelnništva, Stručnog odbora Saveza, i Narodnoodbranbenog otkesa Saveza.

Prema izradenom i primljenom programu i planu za održavanje prednjačkih tečajeva, koji će se, prema rešenju Starešinstva Saveza, štampati, treba župe odmah da počnu sa radom i to, počevši od najnižih zahteva pa dalje.

Prema rešenju Sletskog odbora za slet u Sofiji, a na osnovu predloga ređenja i propisa o vladanju i ponašanja sokolske policije, postupiće se u najskorije vreme najstrožije prema svima članovima koji su na tom sletu učinili ma kakov prestup protiv naređenja i propisa o vladanju i ponašanju.

B. J.

SPREMAJTE SE ZA PROSLAVU PRVOG DECEMBRA!

Rad sa omladinom

(Svršetak)

Osnovno vaspitno načelo, davanja deci dečijeg i naraštaju naraštajskog, mi ne održavamo. Kršimo ga prvo već time, što omladini dajemo prebrzo ono što bi imala da dobija postepeno i tek kad njoj za to dođe vreme, a što do toga doba ima da joj važi kao ideal i svetinja. Mi nažalost ne tretiramo decu i naraštaj kao takve, već kao sebi ravne, zaboravljajući pri tom i najosnovniju metodu podjelu na vežbanje po starosti, koja u sličnoj srazmeri ima da važi i za njihovo duhovno sokolsko prosvetčivanje. I tako nam oni, odmah čim se upišu i stupe prvi put u sokolanu, iako sokolski još nezreli, postaju već od 6 god. starosti isto što i mi: »brat« i »sestra«! Vidamo ih na priredbama koje nisu za njih, sa kojih se ne daju često ni »oterati«, učestvuju čak i u popunjavanju mesta i u aplauzu na skupštinama nekih jedinica, iako ne znaju o čemu se radi i t. d. Ukratko rečeno: mi njih dobro okupiramo često obratno od onog što treba. A to »ubrzano bratstvo«, iako ga oni sami ne traže, pružamo njima mi sami odjedared, na nedoglednu buduću njihovu i našu štetu. Posledice se ubrzo pojave. Omladina prebrzo zasićena, nema šta da očekuje, neza-

dovoljna je i time, sokolanu napušta lako i ravnodušno, kao da nikad u njoj nije bila. Ostaje samo nesrazmeran broj najvernijih ili onih koji se drže sokolane samo zbog drugova. Ali ni taj broj nije potpuno obezbeđen za prelaz u članstvo. Među onima koji sokolanu napuštaju ima čak i takvih, koji nas kritikuju, iako nadležni za to nisu.

Mi pak, propuštajući sve to, primamo nove pripadnike, popunjavamo prazna mesta i iz godine u godinu ponavljamo isto. A pri tom smo nekako i spokojni što na takav roditeljski i demokratski način popuštajući u mnogočemu sitnom i krupnom, — vaspitamo poverenu nam decu i naraštaj, kao svoje buduće naslednike. A to je pogrešno iz temelja! Na osnovu nesređenosti u ovom pravcu i suviše naše širokogrudosti, mnoga deca i naraštaj lako postanu i sebični, neka vrsta »malih diktatora«, pošto misle da se bez njih ne može. Neki zbog toga i odlaze, nezadovoljni ako im ne dozvolimo sve što žele. Zato nije ni čudo što i svečani čin prelaza dece u naraštaj, i naraštaja u članstvo, često biva promašen, t. j. bez idejne pripreme, bez željenog dejstva, zbrisan malim brojem, načinom izvođenja itd.

Sve ove činjenice preširoke dobrote i popuštanja prema omladini takve su, da ona vidi u njima našu slabost. One utiču na nju negativno, a mi se onda čudimo, zašto se u sokolanama ne zadržava duže, zašto odlazi i pre nego što smo mogli dovršiti njeno sokolsko vaspitanje. Mnogo povoda daje tome i naša nasledna već sentimentalnost, u neuvesnoj bojazni da ne budemo prema omladini »suviše strogi«. Kakva zablude! Svakom na svetu, pa i detetu, uvek imponuje srednja disciplina i red, svesna odlučnost, doslednost i neodstupanje od smišljenih i pravednih zahteva, više i pre nego umiljavanje, i konačno popuštanje, iza koga uvek sledi gubljenje autoriteta i uspeha svakog voćstva.

U strogosti prema omladini nikad se ne možemo ogrešiti, dok je ta opravdana strogost podesna i vaspitna, a takva mora i da bude. Suviše raznežena spoljašnja ljubav roditelja kvari decu, na što treba da mislimo i mi, koji donekle zastupamo roditelje, primivši njihovu decu u sokolane, a da se za nju odgovorno i staramo. Ne moramo biti preterano strogi prema deci, ali ne treba da njoj dajemo suviše na znanje naše oduševljenje i hvalisanje, sa čime treba uvek da se štedi. Našu ljubav omladina mora osetiti na

svom zadovoljstvu sa našim staranjem za nju, sa uvođenjem korisnih vežbi i onih koje ona vole, a kojima podesno i neprimetno usadjemo u nju dušu prvu klicu idejne pripreme za njenu i našu sokolsku budućnost. Deca se pokoravaju rado, zavole vodnika, vežbe i sokolanu dublje, pa ne mogu bez nje. Ali baš zato problem njenog duhovnog i moralnog prosvetčivanja ne smemo da ostavljamo slučaju.

Jedino na taj način može naša omladina da bude vaspitana sokolski, kako treba, da pri tom i ne oseća nekakav »teret discipline« ili »prosvetnog strašila«, od kojeg najradije beži. Prirodno je to. Deca ne vole ništa suviše zvanično i ukrućeno; ona ne primaju šablonoiziranje, već hoće da se raduju živim i stalnim telesnim kretanjem, a koje umešan vodnik može uvek da iskoristi i u disciplinske i prosvetne svrhe. Nikad ne smemo zaboravljati da su deca na svoj način »mali filozofi«, često i sebičnjaci, što treba podesno regulisati i u njenu, pa i našu korist.

Da bi se u pitanju što dužeg zadržavanja i očuvanja dece i naraštaja u sokolanama pošlo realnijim putem, dužni smo potruditi se da pronađemo i otklanjamo sve pomenute, i druge još uzroke dosadašnjeg neuspavanja. Konkretno pak treba da

svaka jedinica najsvesnije revidira: Prvo prednjake koji omladinu vode u cilju da budu za ovu najdelikatniju službu što bolje i svestrano spremni, iskusni i pravi vaspitači koji taj svoj vaspitni zadatak, poverenu decu i naraštaj razume i vole. Da to ne budu početnici, kojima je kvalifikacija samo to što imaju dovoljno vremena i koji se, bez nadzora starijih, u voćstvu omladine tek izučavaju, što je najveći greh na samoj omladini. Drugo prosvetare koji omladinu idejno prosvetuju i pripremaju u istom cilju, kao prednjaci. Treće: vaspitnu sadržinu i pravac dečijeg, odnosno naraštajskog celokupnog rada i života na redovnim časovima u sokolanama i u javnosti. Četvrti: programe svih posela, odvojeno za decu, naraštaj ili zajedno, sa time da im se bez obzira na stalešku pripadnost daje uvek odgovarajući, sokolsko-vaspitni sadržaj i pravac, i da ta posela nikada ne budu noću. Peto: prostorije za vežbanje; da li su u skladu sa higijenskim i udobnim zahtevima telesnog vaspitanja uopšte. Ako nisu, da se smesta pristupi realnom rešavanju, ako ne sasvim, onda bar postepenim poboljšavanjem, tako da i te prostorije budu za omladinu privlačne. Šesto: programe i načine svih tečajeva tehničkih i prosvetnih, koji su namenjeni za vodnike, vaspit-

Kampanja protiv naših domova

Kampanja protiv sokolskih domova u izvesnom delu štampe, u Banovini Hrvatskoj, nastavlja se sistematskom upornošću. Lični napadaji na Sokole i povrede sokolskih domova u poslednje vreme su se smanjili, verovatno zato, što su merodavni faktori uvideli da takvi izgledi ne mogu nikako da služe na čast kraju, u kome se odigravaju; a delom i zato, što su se protivnici uverili, da ni pred tim nasiljima Sokoli nisu odustali od svoga rada. Koji bilo da je razlog, mi ćemo biti najsmretniji ako ne budemo uopšte više imali prilike da pišemo o takvim napadajima, jer nama nije ni do svade ni do dizanja uzbune u današnjim vremenima; što smo najbolje pokazali time, da smo čitavih nekoliko nedelja o svemu tome šutili, dokle god nije toga bilo i previše.

Umesto napadaja silom, sada se nastavljaju napadaji u štampi, a glavni im je cilj sokolski domovi. Ne prođe ni jedan dan, a da poneki list ne pokrene pitanje ovog, ili onog sokolskog doma, ponavljajući uvek iste fraze, da su sredstva za zidanje tih domova dali Hrvati i da ti domovi treba da se predadu hrvatskim društvima.

Odgovoriti zasebno na sve te napise nije nam moguće, a bilo bi i uzaludno. Mi smo već, na slučaju doma u Gospiću i nekih drugih domova, pokazali: da su sve te tvrdnje o sredstvima za zidanje domova netačne i da su svi ti domovi rađeni u prvom redu sokolskim novcem; a sem toga i uz pomoć države, banovine, pojedinih društava itd. Da država i banovina pomažu rodoljubiva društva, stvar je prirodna, pogotovo kad ta društva imaju u svom programu gajenje državljanske svesti, vaspitanje u narodno-odbrambenom duhu i td. Zar Banovina Hrvatska ne pomaže obilato »Hrvatski Junak«, koji čak otvoreno izjavljuje, da nema nikakvog interesa za narodno-odbrambeno vaspitanje, i koji državljansku svest uopšte i ne pominje? Isto tako, niko od nas ne poriče, da su za zidanje sokolskih domova davali novac Hrvati, već se čak ponosi time! Valjda neće za sokolske domove, u hrvatskim krajevima, davati novac Kinzi, ako ga ne daju Hrvati, i to vrlo dobri Hrvati, Jugosloveni, koji su članovi tih društava?!

Kao što se vidi, sve su to demagoške fraze, dok bi pravno stanje tog pitanja trebalo da bude jasno i maloj deci, kad ne bi oni koji vode tu kampanju, računali na to, da će pretnjama i ubacivanjem boljševičkih shvatanja, možda ipak doći nekako do tuđe imovine... Sve je to, među-

tim, uzaludno! Sokolski Savez, kao i sve sokolske jedinice, branić najodlučnije svoja prava i svoju imovinu, i neće se dati ni od koga terorizirati! Mi smo već par puta kazali, da je Sokolstvo spremno da sarađuje sa svakim ko ima konstruktivne ciljeve i ko ga ne vređa; pa tako i sokolski domovi u hrvatskim krajevima mogu da posluže konstruktivnom radu svakog drugog udruženja, ali samo uz privolu Sokolstva i u sporazumu sa njime! Ako oni, koji ovu kampanju vode, to ne shvaćaju, trebalo bi da ih pouče u tome kompetentni faktori... Kad je nedavno u londonskom »Hajd Parku« neki čovek stao da drži govor u prilog Hitlera i kad je grupa mladića htela da ga napadne, jedan dobar Englez im je kazao: »Htejući da napadate hitlerizam, vi uvodite njegove metode u Englesku!« To isto se može kazati i onima u Banovini Hrvatskoj, kojima su usta puna vike na nasilje, a njihove metode mirišu po jednakom nasilju.

Ponavljamo još jedanput: Kampanja »Hrv. Dnevnika«, »Hrv. Straže«, »Hrv. Glasnika«, »Primorja«, »Hrvatskog lista« itd., protiv sokolskih domova miriše na organizovano i plansko izazivanje nereda. Ako je merodavnim faktorima do održanja reda, oni tu kampanju, u svojim listovima, mogu da urazume.

SLUČAJ DOMA U KORČULI

Pišu nam iz Korčule: U svojoj kampanji protiv Sokolskih domova, izneo je splitski »Hrvatski Glasnik«, između ostalog i to, da su »hrvatskim novcem sazidani i domovi u Korčuli, Blatu i Smokvici, da je sokolski dom u Korčuli nepravilnim putem oduzet od Hrvatskog Sokola itd, pa da zato te demove treba oduzeti«.

Sve je to, međutim, iz osnova netačno; jer je Jugoslovenski dom u Korčuli sagrađen još g. 1913 i 1914, na akciju tadašnjeg Hrvatskog Sokola, čiji članovi su i danas, u velikoj većini, u jugoslovenskom Sokolu; uz pripomoć Hrvatske čitaonice, koju su onda sačinjavali i stajali joj na čelu današnji članovi Sokolskog društva. Naravno da je dom sazidan hrvatskim novcem, jer u Sokolstvu na Korčuli nije nikad bilo nego Hrvata, koji su decenijama vodili borbu za narodni karakter Korčule, protiv Italijana, a koji su i danas u Sokolu. Promena imena »Hrvatski Sokol« u »Sokolsko društvo«, i stupanje u članstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, izvedeno je jednoglasnim zaključkom, bez isticanja žalbe, i Sokoli se, prema tome, nalaze u svom domu već od g. 1914 do danas, uz kratki prekid, za vreme okupacije Italijana. Za vre-

Pretstavnici Saveza SKJ. kod g. Dr. Mačeka

Pretstavnici Saveza Sokola K. J. zamenici Starešine, Dr. V. Belajčić, Dr. M. Gradojević i arh. Smiljanić, posetili su 6 o. m. potpredsednika Kraljevske vlade, g. Dr. Mačeka, u nizu svojih poseta kod merodavnih faktora, a u vezi daljnog sokolskog rada u čitavoj državi, i napose u Banovini Hrvatskoj.

U razgovoru, koji je trajao oko tri četvrti sata, pretstavnici Saveza Sokola su izneli pred g. Dr. Mačeka prilike Sokolstva na teritoriji Banovine Hrvatske, pa su naglasili, da oni ne traže ništa drugo, nego da se prema Sokolima i prema sokolskoj organizaciji poštuje zakon i ne uskraćuje pravna zaštita, u pogledu njihovog rada. G. Dr. Maček je tom prilikom izjavio, da je on protivnik svakog nasilja, da će se na teritoriji Banovine Hrvatske poštivati puna zakonitost, te da nikakve iznimke mere neće biti uvedene protiv Sokolstva.

VELIKA NACIONALNA MANIFESTACIJA U BEOGRADU

U nedelju, 12 novembra, u 10 sati izjutra, drži se, u velikoj dvorani Kolarčevog Narodnog univerziteta, u Beogradu, velika nacionalna manifestaciona akademija, koju priređuje Udruženje rezervnih podoficira Kraljevine Jugoslavije, i uredništvo organa udruženja, »Narodna država«. Ova manifestaciona akademija stoji pod pokroviteljstvom g. Ministra vojske i mornarice, generala Nedića, a na njoj će, pored predsednika udruženja, govoriti divizijski general, Grgur Ristić, N. Bartulović književnik i Boža Martinović, urednik »Narodne države«. U drugom delu programa učestvovali članovi Narodnog pozorišta, narodni guslari, hor željezničkog muzičkog društva itd. U proglasu se kaže, da »ova akademija znači početak rodoljubive akcije Udruženja rezervnih podoficira, u cilju da okupi ceo narod, u znaku spremnosti za odbranu otadžbine, i da po svojoj suštini ima značaj opšte narodne manifestacije«.

me te okupacije su današnji Sokoli jedva uspeali da spase društveni imetak, dok je dom bio zauzet, uz odobravanje i klicanje raznih korčulanskih italijana, od kojih i danas mnogo, tobože pod hrvatskom firmom, vode odlučnu reč u kampanji protiv našeg doma. Drugim rečima, kad nisu uspeali da nam taj dom otmu pomoću beršaljera, hoće da nam ga

„Sokolski sistem gimnastike bit će uklonjen iz hrvatskih škola“

Pod gornjim naslovom doneo je »Zagrebački list« od 24 oktobra vest o senzacionalnoj promeni u provodenju telesnog odgoja u Banovini Hrvatskoj. Odmah na početku članka spominje se borba nastavnika gimnastike, koja je trajala desetak godina, protiv presizanja Sokola u njihov posao oko telesnog odgoja hrvatske srednjoškolske mladeži. Pitamo se tko su nastavnici gimnastike ne samo na području današnje Banovine Hrvatske nego na području cele Jugoslavije? Na to pitanje dao je odgovor sam »Zagrebački list«, samo je zaboravio spomenuti, da je Sokolstvo obrazovalo oko 99 procenata svih nastavnika gimnastike, a tek jedan postotak nastavnika dolazi na ta mesta na osnovu kvalifikacija dobivenih u inozemstvu. I ovi nastavnici dobili su temelj svoje stručne naobrazbe u Sokolu, a najčešće ih je baš Sokolstvo i odaslalo na studije u inozemstvo. Dakle ogromna većina nastavnika nije niti znala raditi drugče nego po sistemu koji su provodili i naučili u Sokolu, t. j. po Tirševom sistemu, s tom razlikom, što su ga u školama provodili samo delomično. Naglašujemo delomično, jer provođenje Tirševog sistema u celosti značilo bi uložiti mnogo više muke i truda, nego što ulažu g. g. nastavnici gimnastike. Prema pisanju »Zagrebačkog lista« borili su se dakle ti isti nastavnici gimnastike, desetak godina protiv presizanja sokola u njihov rad. Drugče rečeno borili su se protiv sistema, kojeg su jedino poznavali! Ne zvuči li to apsurdno. Prigovara se nadalje u članku, da je Tiršev sustav zastareo, dok su napredni narodi daleko odskočili u pitanjima telesnog odgoja. Ova tvrdnja dokazuje da neka gospoda nastavnici kao i svi laici u telesnom odgoju ili ne poznaju Tiršev sustav, te drže da je bitno u Tirševom sustavu vežbanje na spravama (što je po njihovom shvatanju opasno i štetno), ili žele Tiršev sustav ukloniti iz škola, jer rad po tom sustavu stavlja na njih prevelike zahteve.

Što se tiče nesavremenosti sokol-

skog sustava, možemo onima koji to tvrde, preporučiti neka pogledaju sisteme odgoja omladine u zemljama koje slove kao najnaprednije u tom pravcu (Nemačkoj, Francuskoj, Italiji itd.), pa će ustanoviti (bez obzira kako se naziva sistem po kome tamo rade), da je cilj telesnog odgoja omladine u tim zemljama, odgojiti široke slojeve omladine svestrano. A svestranost je glavna i temeljna odlika sokolskog sustava telovežbe. Svestrani telesni odgoj omladine od rane mladosti do zrelosti jeste jedino ispravan način za postignuće potpunog telesnog razvoja čoveka. Svestranost je bitna u odgoju omladine do njene zrelosti, a sporedno je kako se zove sustav po kome se radi. U suštini stvari svi napredniji narodi provode telesni odgoj omladine na istom načelu koje je glavna odlika Tirševog sustava t. j. na načelu svestranosti. Prelazom omladine u doba zrelosti dozvoljavaju sistemi naprednijih naroda t. zv. specijalizaciju. Izgleda da je pojedinim nepoznavacima važnosti i koristi sokolskog sustava želja da ga istisnu iz škola prvenstveno radi toga, jer je »sokolski«, a zatim jer traže mogućnost lakšeg provođenja telesnog odgoja u školama. Radi toga tvrde da je sokolski sustav zastareo, a ne znaju ili neće da priznaju, da nema ništa na polju telesnog vaspitanja što nije sadržano u sokolskom sustavu.

Nadalje se u članku spominje da se je uspeh pojedinih nastavnika gimnastike sastojao u teranju hrvatske mladeži u Sokol, te da su sada odahnuli i sami nastavnici. Pitamo se kako su odahnuli nastavnici, kad su gotovo svi još uvek sokoli ili su bili do pred nekoliko dana... Međutim tom gospodom nastavnicima ima i takvih koji su jedro okrenuli zadnji čas prema pravcu od kuda vetar duva i došli do spoznaje da je danas Sokolstvo preslaba otakočna daska za postizavanje daljnje karijere. Ista ta gospoda bila su još nedavno sokolski funkcioneri, te su pomoću Sokolstva došli do svoje kvalifikacije i sadašnje egzistencije. Danas neka od te gospode traže nove otakočne daske, pomoću kojih će postići daljnju karijeru i plediraju za osnivanje katedre za telovežbu na zagrebačkom sveučilištu, na kojoj će oni »stručnjaci« biti vanredni ili redovni sveučilišni profesori.

Ujedno je predložen (prema pisanju »Zagrebačkog lista«) novi nastavni plan, kojeg su nastavnici navodno izradili već pred nekoliko godina. Dakako da je dosadašnji plan i program bio nekim nastavnicima teška briga, jer su morali koncem godine pokazati rezultate godišnjeg rada. Stoga je prvo, uz otklanjanje Tirševog sustava iz škola na teritoriju Banovine Hrvatske, što treba provesti — »novi plan i program nastave«.

Poznavajući težnje pojedine gospode nastavnika treba plan i program u bitnosti svesti »na igre i atletiku«. Zašto? — Zato, jer je za gospodu nastavnike najlakše i posao bez naročite odgovornosti, pustiti učenike neka se igraju, skaču i trče, a pištanjem davati povremene komande. Godišnji uspeh videće se »po jednoj utakmici« (možda i nogometnoj), ili na atletskom dvoboju. Pravi, dakle, razlozi otklanjanja sokolskog sustava iz srednjih škola na teritoriju Banovine Hrvatske leže u ambiciji nekih nastavnika gimnastike da postignu karijeru, ili bar da zadrže stečene položaje, kao i u želji da svoj rad svedu na minimum.

Do sada im je služilo znanje, stečeno u Sokolstvu, a sada otkrivaju »nove sisteme«.

N. Z.

ODELO ZA STARIJU ŽENSKU DECU

Po ovlaštenju Zbora župskih načelnica, u Ženskom Načelništvu Saveza Sokola radi se na projektu novog odela za stariju žensku decu. Dosadašnje odelo pokazalo se, da je za stariju žensku decu neprikladno.

tače dece i naraštaja. Sedmo: sa- držaj čina prelazom omladine u starije kategorije vežbača danom 1 decembra svake godine.

Pri svemu tom, dajući vaspitni i važan značaj svakoj sitnici, treba fanatično upućivati svakoga na to što je sokolsko. Treba da se zna da su u Sokolstvu deca jedno, naraštaj drugo, a članstvo treće, pa iako svi zajedno pripadaju sokolskoj porodici, da između njih ima bitne, neizbežne i vaspitne razlike i autoritativnog otstojanja i poštovanja, naročito u disciplinskom odnosu mladih prema starijim. Posebno pak treba paziti, da omladina ne bude u ovom roditeljskom odnosu zanemarena, nemesnim zahtevima pokolebana, ili zamarana, da ne postane pre vremena ravnodušna, zasićena pa već samim tim lako i prerano za Sokolstvo izgubljena.

Uz to treba, da se i individualno i kolektivno, a svim raspoloživim sredstvima borimo za svakog pripadnika naše omladine, da ga ne izgubimo. Sankcije, kazna, neće nam u svemu pomoći iako prema potrebi moraju da budu shodne prestupcima, dobro proverene, prosuđene, pravde i svrhom popravne. Najviše će nam pomoći efikasne mere u svestranom sokolsko-moralnom vaspitanju omladine i stroga, neprekidna evi-

dencija o svakom pojedincu i o celini. One pak pojedince koji svu tu pažnju više ne zaslužuju, odnosno koje pored svih mera ne možemo popraviti, ne smemo dalje da štiti- mo, već treba da ih otklonimo, kao trajno nepodesne i razorne po sokolsku celinu. Ovo smo dužni da činimo u opštem interesu, kao i radi očuvanja autoriteta, a da među omladinom ne buji rasulo, koje ni u kom slučaju ne smemo potpomagati sentimentalnim popuštanjem. Sve to nije posao lak, ali neće biti ni težak pri realnoj podeli odgovornih dužnosti. A obzirom na svrhu, ni jedna žrtva za to ne sme da bude teška, ili nemoguća. U tome pravcu, prvu i poslednju odgovornu, i odlučnu reč u organizaciji vaspitanja naše omladine, imaju uprave, načelnništva sa prednjačkim i prosvetnim organima, u svim odgovornim jedinicama.

Vršeći ovako savesno, a svi zajedno, svoju strogo dužnu i vaspitnu službu za očuvanje naše omladine, i to sistematski i sa ljubavlju, iz dana u dan, i iz godine u godinu, moći ćemo s vremenom da pravimo bilans vaspitnog ulaganja i dobitka, svakako mnogo povoljniji nego što je dosadašnji.

Miroslav Vojinović

Пољопривредни течај у Зајечару

У Зајечару је одржан шестне- делни пољопривредни течај у при- редби Окружне пољопривредне по-

жњом. Течај је успео у сваком по- гледу а знање, које су течајци при- мили у њему, употребили су кори-

дружине, а на иницијативу и молбу Соколске чете из Вратарнице. Течај је приређен у оквиру Петрове Пе- толетке.

Течај је посећивало 40 слуша- лаца од којих је на концу 16 учесника награђено разним корисним књи- гама и пољопривредним алаткама. У течају су држана предавања из свих грана пољопривреде, која су слушаоци пратили са великом па-

сно у раду на терену. Било би по- жељно, да се овакви течајеви при- ређују што чешће по нашим сели- ма, о чему треба да се постарају соколске јединице на селу.

Да је течај тако лепо успео, има највише заслуга сестра Првослава Јандрићева, тајник наше чете (на слици у средини). Са течајцима се фотографисао и старешина чете бр. Жикић (у цивилном оделу).

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

U Sarajevu je na vrlo svečan način proslavljena godišnjica dana, kada je u grad ušla junačka srpska vojska. Glavni organizator proslave bio je br. Dr. Bogdan Vidović, starešina Sokola — Maticе. Prisutan je bio i velik broj naših i ruskih Sokola, koji su bili postrojeni pred gradskom većnicom. Priredene su srdačne manifestacije komandantu armije, armijskom generalu g. Iliću, koji je pozdravio postrojene Sokole sa: Zdravo!, i koji je održao lep patriotski govor, evocirajući uspomene na današnji dan i ističući hrabrost naše vojske, kojoj su prisutni priredili spontane manifestacije.

Uveče je Kolo Sokolice društva Matica, priredilo svečanu akademiju sa biranim programom, pod pokroviteljstvom g-de Velinke generala Ilića. Akademiju je otvorio zanosnim patriotskim govorom starešina društva, nakon čega su održale sestre Sokolice prigodna predavanja. Veliki broj prisutne publike srdačno je pozdravio sve tačke programa. Čist prihod ove uspele akademije biće upotrebljen u korist narodno odbranbenog i prosvetnog rada Kola Sokolice.

Sokolsko društvo Celje — Matica, održalo je 50-tu godišnju skupštinu pod pretsedanjem starešine br. Dr. Hrašoveca, a u prisutnosti delegata župe, br. Čepina i brojnog članstva. Društvo će na godinu proslaviti pedesetogodišnjicu svog rada. Iz izveštaja pojedinih funkcionera vidi se da je društvo agilno radilo na svim poljima, naročito na tehničkom. Društvo uspešno radi i u narodno-odbranbenom pravcu. Za narodnu odbranu priložio je na dan skupštine, vladin savetnik br. E. Lilek, 3.000 dinara. Društvo broji ukupno 923 pripadnika. Izabrana je nova uprava na čelu sa br. Dr. Milkom Hrašovcem.

Sokolsko društvo Zagreb 3 održalo je u nedelju, 5. novembra svoju prvu priredbu ove sezone, priredivši čajanju sa plesom u krasnoj dvorani Udruženja jugosl. nacion. želj. i brodar.

U 5 sati popodne započela je priredba komedijom Pecije Petrovića »Sretna zabuna«, koju su odigrali članovi pozorišnog oteka tako, da je komedija odlično uspela. Nakon toga zasvirao je prvi puta džez-orkestar ovog društva. U ovo teško vreme za Sokole, društvo je evo organizovalo svoj vlastiti orkestar, kome se mora priznati pun uspeh, pod vodstvom brata Mg. ph. Rivošekija.

Ova priredba okupila je lep broj zagrebačkih sokola, a bio je i zamešnik Saveznog starešine, brat Gavrančić. Postoji nastojanje da se održavaju ove priredbe svake nedelje, da u drugarskom raspoloženju održavamo bratstvo, izdržljivost, borbenost i veru!

Sokolsko društvo Skoplje II — Hanijevo pokazuje u poslednje vreme znatan napredak u svim pravcima svoje plodonosne delatnosti. Rad po osecima naročito je aktivan i zasluhuje da se pohvali. Društvo ima odlično uređenu i bogatu knjižnicu, koja omogućava dobru sokolsku i zabavnu lektiru. Prosvetni odbor izdaje petnaestdnevne naraštajске zidne novine i mesečni list »Soko Skoplje II« u kome saraduju sokoli i sokolice, raspravljajući uspešno o važnim sokolskim pitanjima. Prosvetni odbor izdaje povremeno i male knjižice sokolske sadržine. Društvo ima aktivan pozorišni, muzički i izletnički otek.

Pod vođstvom župskog prosvetara, Mirka Jovanovića, i društvenog prosvetara, Jakova Ivanovića, profesora, otpočeo je prosvetni tečaj u učiteljskoj školi u Skoplju. Upisalo se na tečaj oko 50 učenika i učenica IV i V razreda. Učenici i učenice Učiteljske škole pripadaju članstvu Sokolskog društva Skoplje I. U ovoj školi, kao davnašnjem rasadniku naše nacionalne prosvete na klasičnom Jugu,

svagda se obraćala pažnja na Sokolstvo i sve ono što spada u kulturno-nacionalne zadatke našeg vrednog učiteljstva.

Tečaj je otvoren 30 oktobra. Pored župskog prosvetara, koji je održao predavanje o ulozi Sokolstva, govorili su o radu učiteljstva na sokolskom i kulturnom polju i na nacionalnom buđenju, direktor škole, brat Jovan Ristić i braća starešine župe i društva arhit. Stevan Gazika-ović i Milan Džimić, pukovnik. Tečaj će trajati mesec i po dana. Obratuje se pažnja na sve grane sokolske prosvete i telovežbe.

U jedinicama ove župe otpočelo je sadenje šumskih sadnica. Nekoje jedinice tražile su velike količine za sadenje tako je četa Elez (Kačanić) tražila 110.000 šumskih sadnica, društvo Radovište 43.000 sadnica itd.

Sokolsko društvo Indija priredilo je tečaj za prvu pomoć, uz saradnju župskog odbora za Petrovu petoletku. Održano je pet predavanja. Predavač je bio br. Dr. Petar Ilić, lekar iz Beograda. Tečaj su posetila u ime odbora SPP braća Valadžija, Radaković i Mladenović. Svakom predavanju prisustvovao je velik broj slušalaca, koji su sa zanimanjem pratili stručna izlaganja predavača. Poslednje predavanje održano je o zaštiti od napada iz vazduha. Prisutni su bili i starešina župe, br. Stajić i pročelnik Saveznog narodno-odbranbenog oteka, br. general Maksimović, koje je srdačno pozdravio starešina društva, br. Vojnović, zahvalivši se ujedno i br. Dr. Iliću. Društvo priprema za ovu zimu još čitav niz korisnih tečajeva.

Sokolsko društvo Mandalina, proslavilo je vrlo svečanu slavu Kraljevske mornarice, 31 oktobra, kao uspomenu na dan prvog razvika naše zastave na ratnim brodovima. Priredena je uspeša zabava, koju su posetili uz Sokole i mornari u velikom broju. Sokolski diletanti izveli su sa uspehom prigodan program, posle čega se razvila zabava. Prisutni su priredili oduševljene manifestacije našoj narodnoj vojsci i mornarici. Za Prvi Decembar društvo sprema svečanu akademiju.

Sokolsko društvo Gospić je 4 novembra priredilo u svom domu sedeljk, kao obično, i kad su neka braća ušla u tajničku kancelariju, oko 2,50 sati u noći, prsnula su stakla i u sobu su pala dva velika kamena. Braća koja su se još zatekla u domu istrčali su napolje, ne bili u hvatili napadača, ali je on bio već junački pobegao. Iste noći razbiti su prozori na kućama još dvojice braće, kao i lampa benzinske pumpe koja pripada jednom bratu.

Sokolsko društvo Stara Pazova počelo je priređivati uspele drugarske večeri, radi što bolje saradnje između članstva. Na ovim večerima sokoli će u nevezanom razgovoru izmenjivati misli o raznim pitanjima i problemima, koji su u vezi sokolskog rada. Prvo drugarsko veče priredeno je prošle subote u Sokolani. Pored brojnog članstva bio je prisutan i starešina župe, general br. Stajić, sa lepim brojem članova uprave.

Odlično uređen skopski nedeljni list »Južna Srbija«, koji u svakom broju donosi specijalnu stranu za selo, odlučio je još pre dva meseca da se svima četama župe Skoplje, list šalje besplatno. Uz to, »Južna Srbija« redovno donosi sve sokolske vesti. Ovako redak primer pažnje sokolskog lista zasluhuje da se pohvali.

U sokolskoj Petrovoj Petoletnici obvezala su se mnoga sokolska društva i čete da će ispuniti razne plemenite zadatke na opšte dobro. Tako je sokolsko društvo Split sakupilo 100.000 Dinara za izgradnju sokolskog kupališta u Splitu. Sokolska župa Tuzla, u okviru SPP, zasadila je do sada 61.939 sadnica, Sokolska

Sokolska vera

*U pobedu ljubavi i sloge
Vera nam je od kamena tvrda.
Iskušenja behu staze mnoge,
Al' na zlatu ne počiva rđa.*

*Na Kosovu pade brat do brata,
Čija srca ne radahu svadu.
Srb je zvao u pomoć Hrvata,
Da zajedno put slobode nađu.*

*Ista borba, čežnje i pregnuća
Spajahu nas kroz vekove duge,
Isti jauk slušasmo iz kuća
U vremenu očaja i tuge.*

*Isti su nam i otac i mati,
Isto nas je othranilo mleko,
Ista sudba zajedno nas prati
I isti nas neprijatelj ček'o.*

*Istu mis'o imamo vodilju:
»Prut u snopu lako slomit nije.«
Isti puti, uzvišenom cilju,
Vodiće nas dokle srce bije. —*
Stanko O. Stanković

Još o događajima u Betini

Pišu nam iz Šibenika: U prostorije sokolske župe su došli braća Tomas Filip, Branko Bilić, Petar Juroš i Jerre Mikin, svi članovi Sokolskog društva u Betini, pa su izjavili, da su 2 novembra bili pozvani kao svedoci na Sreski sud u Tijesno, da svedoče o demoliranju sokolskog doma u Betini, o čemu je »Sokolski Glasnik« već pisao. Zato demoliranje optuženi su nekolicina njih, sa Milanom Bosnom na čelu. Starešina društva u Betini, Tomas Filip, sa ostalom braćom, pošli su pešice u Tijesno, ali su na bregu Bisaga primetili skupinu ljudi, koji su se spremali da navale na njih. Zato su skrenuli sa ceste, ali su protivnici potražili za njima, stali da ih zasipaju kamenjem i ispalili tri metka iz revolvera, vičući »Hura Zaštita!« i »Nećete na sud u Tijesno!« Pošto su naša braća primetila da im sa protivne strane dolaze također napadači, oboružani lovačkim puškama, pobešli su natrag u Murter, odakle su izvestili žandarmerijsku stanicu, zbog čega nisu mogli da pristupe na saslušanje na sudu. Na žandarmerijskoj stanici su naša braća izjavili, da su prepoznali čitav niz napadača, među kojima se nalaze Marko Bosna, Božo Sladić, Petar Mikin itd., svi iz Betine. Braća su izjavila u župi, da je istoga dana izvršen napad i na kuću načelnika Sokolskog društva u Betini. I on je prepoznao napadače, njih 20 na broju, i prijavio ih žandarmeriji.

Mi smo već u pretprethodnom broju zabeležili, na kakav reakcionaran način je izvesna štampa pokušala da zaštiti izvršioce vandalskog napada i paleža Sokolskog doma u Betini. Bilo je čak listova, koji su pokušali dotle da lažu, da su pisali, da su napadaj na dom u Betini inscenirali sami članovi Sokola. A kad treba da dode do toga, da se istina rasvetli na sudu, onda se ponovno upotrebljava teror i naša braća se sprečavaju, da prikažu stvar u pravome svetlu. Izgleda da će i najčuvjeniji bivši »vode« i nasilnici, moći uskoro da pozavide ovim »borcima za slobodu« na metodama nasilja i terora, koga su počeli da sprovode...

Sokolstvo u Beogradu

Da je Sokolstvo u prestonici i susjednim mestima, Zemunu i Pančevu, uhvatilo dubok koren, može da posvedoči činjenica, da se na teritoriji Beograda, Zemuna i Pančeva nalazi 15 sokolskih društava. Sam Beograd ima 12 sokolskih društava, Zemun 2 i Pančevo 1 sokolsko društvo. Sopstvene sokolske domove imaju društva: »Matica«, Beograd I, Beograd III, Beograd IV i Beograd VIII. Letnja vežbališta imaju društva »Matica«, Beograd I, II, III, IV, VI, VII, VIII i IX. Sokolsku muziku ima samo društvo Beograd VIII, na Belim Vodama.

Župa Sarajevo, gde je i nikla ideja o Petrovoj Petoletci, izvršila je do sada 81% preuzetih obaveza. Sokolska župa Tuzla, u okviru SPP, podigla je šest mostova.

Narodno-odbranbeni rad naših sokolice

Na sednici Zbora župskih načelnica podnele su župske načelnice izveštaje o radu sokolice na narodno-odbranbenom polju. Iz tih izveštaja vidi se da je rad zahvatio dubokog korena u skoro svim sokolskim župama. Sokolice župe Sarajevo već dve godine rade na tome poslu i raspolažu sa nekoliko raznih ekipa, kao npr. ekipe bolničarki, ekipe za kuvanje, ekipe za kipaenje rublja itd. Župa sakuplja novac i živežne namirnice tako, da će u slučaju potrebe moći da vode samostalno bolnicu. Sokolice župe Ljubljana redovno i marljivo posećuju samaričanske tečajeve, koje priređuje Crveni Krst. Sokolice župe Celje pohađaju tečajeve Crvenog Krsta. Sokolice iz unutrašnjosti pohađale su četiri tečaja koje je priredila župa. Jedinice rade u saradnji sa Mesnim odborima Crvenog Krsta. Na tečaju za taborenje, kojega je župa priredila, ovog leta naraštajke su učile kuvanje, prvu pomoć i dr. Sokolice župe Beograd pohađaju samaričanske tečajeve, kojeg priređuju sokolska župa i Savez, uz pomoć oblasnog odbora Crvenog Krsta. I u drugim sokolskim župama radi se u istom pravcu. Na taj način su stotine i stotine naših sokolice ostavile zabavu i korzo i svoje slobodno vreme naveče iskoristiću za to, da posećuju ove tečajeve i time pomognu opštoj stvari, što je svakako za pohvalu.

I. S.

NAŠE SOKOLSTVO U AMERICI

Pišu nam iz Buenos Airesa: Ovde, u Buenos Airesu, imamo dva sokolska društva, i to Sokol Buenos Aires I, sa sedištem u varoši, ulica San Juan 782, i Sokolsko društvo Dock Sud-Boca, sa sedištem na periferiji varoši, mesto Dock Sud, ulica 25 de Mayo 1484. Ovo zadnje društvo ima danas 240 članova svih kategorija. Imamo lepu četicu vežbača i vežbačica, te naraštaj i podmladak, muški i ženski. Svih kategorija vežbača imamo 55 do 60. Tokom ove godine Soko Dock Sud-Boca je priredio 4 zabave, koje su imale vrlo lepog uspeha, a sada se spremamo za proslavu godišnjice društva, za koju priređujemo komad »Ljutovid Posavski«. Ova će se zabava održati 18 novembra. Isto tako se spremamo za proslavu dana Ujedinjenja.

Inicijativom Sokolskog društva Dock-Boca, javila se ideja, da se u Dock Sudu podigne sopstveni Jugoslovenski Dom, u kome bi imali sedište sva naša nacionalna društva. Za ovaj dom već smo kupili i zemljište, a uskoro, možda još koncem ovoga meseca će se početi i gradnjom.

Iz života gradišćanskih Hrvata

Od jednog gradišćanskog Hrvata, koji živi u Jugoslaviji primamo pismo, iz koga vidimo ove zanimljive podatke o životu naše braće, gradišćanskih Hrvata, u krajevima bivše Austrije, koji sada pripadaju Trećem Rajhu:

»Zavolj narodni pjesam, je zatvoren kod Gestapa naš nadučitelj, Ferdinand Fabian, z sela Cajte, oto je Schashendorf sada. Naši junaki su si, u gostionici otoga istoga sela, pjevali po hrvatsku, kako su oto njihovi stari otci jur 400 let ovde, pokle su se naselili otu kad su veseli bili, zapjevati htili; a sada mora jedan podučitelj naše manjine va zatvor dospiti. Ov isti jur jedan misec je zatvoren.

Naš kalendar, ki je vsake godine htiti izići, velu da je ove godine »neprčeljen«. A zač? Rado bi znao, da je li je otako isto u Jugoslaviji »neprčeljen« mar ki »germanski« kalendar.

Va hrvatskom selu Filež, oto je sada Nikitsch, se je dalo zbubnjati, da se od »preseljenja« govoriti ne smi, a čuda je naroda ki si želi da za uvek dospene najzad va našu staru domovinu. Ne b' bilo na štetu našoj jugoslovenskoj domovini, kad b' ovo moguče bilo.

Jedne crikvene novine su jur 15 godina izhajale i sada se je od župnika,

Iz slovenskog sveta

IZ ČESKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Mi smo već u prošlom broju javili o događajima u Pragu i Češkoj, na dan čehoslovačkog narodnog praznika, 28 oktobra. Spomenuli smo pri tom, da praške novine već nekoliko dana nisu dolazile u Beograd, ali sada su konačno stigle novine iz toga razdoblja, sa zadocnjenjem od deset dana. Tek u listovima od 31 oktobra, dakle tri dana docnije, objavljena je kratka beleška o tim nemirima, koja kaže, da su »na 28 oktobra nahuškani omladinski elementi pokušali da u Pragu pomute poredak, time što su nagovarali narod na sakupljanje. Došlo je od izvesnih pokušaja poremećenja mira, koja su podveće doveli do trenutačnih sukoba na Vavclavskim Namjestima i obližnjim ulicama. U vezi s time je češka vlada zabranila nošenje svih značaka, kao i nošenje poznatih kapica, na naročiti način« (misli se na karakteristične Masarikove kape, koje Česi demonstrativno nose).

Položaj češke štampe biva, iz dana u dan, sve teži, tako da su praški listovi puni apela na javnost, da pri tekne u pomoć češkoj štampi i da je sačuva. Poteškoće leže u činjenici, što cenzura provodi sve jači pritisak, tako da javnost sve manje ima interesa za štampu i neće da je kupuje. U vezi s time izdana je nova naredba, kojom se zabranjuje uvoz bilo kakvih novina ili časopisa iz Engleske i Francuske.

Pariski »Temps«, od 6 novembra, objavljuje članak o vrlo teškim ekonomskim prilikama u Češko-moravskom protektoratu, a naročito o nestašici hrane i ugljena. List veli, da je, pored toga, preko 60.000 Čeha transportovano u Nemačku. Svi su oni proglašeni taocima. Ipak, nekima je od njih uspeo da saopšte svojim porodicama kako im je. Oni javljaju da ih zlostavljaju i podvrgavaju pravo robiji.

POLJACI U FRANCUSKOJ

Sedište poljske vlade u inozemstvu, koje je do sada bilo u Parizu, premešteno je u Angers. Samo pretседnik vlade, Sikorski, otače i dalje u Parizu, da bude u stalnom dodiru sa francuskom vladom. Prvi korpus poljske vojske u Francuskoj, pod komandom pretседnika vlade, generala Sikorskog, broji preko 30.000 vojnika i već je spreman za polazak na front. Poljaci iz čitavog sveta šalju nove prijave u poljsku vojsku u Francuskoj.

ČESI I SLOVACI U INOZEMSTVU

Bivši prezident Čehoslovačke republike, Beneš, dao je izjavu listu »Sunday Times«, u kojoj je naglasio uverenje, da će Čehoslovačka država izaći sasvim slobodna iz ovog rata i da na to neće dugo čekati, jer rat ne može da traje dulje od godine dana. Nagovestio je, da će uskoro biti obavezovana samostalna čehoslovačka vlada.

U Pariz je stigao pukovnik Jan Ambuš, bivši komandant vojne avijacije u slovačkoj republici, pa se stavio na raspoloženje čehoslovačkoj armiji u Francuskoj. Pukovnik Ambuš je izjavio francuskim novinama, da se ubedio da Slovačka nema nikakve samostalnosti i da je zato pobegao preko granice, da služi stvari svoje otadžbine zajedno sa ostalim Česima i Slovacima. Skupa sa njime je prebegao i poznati slovački žurnalst, Petar Pridavok, koji je bio redaktor »Slovak« i »Slovenskog glasa«, a nakon proglašenja zasebne slovačke države, bio je neko dca i šef slovačkog presbira. Pridavok je dobar katolik i izjavio je francuskim novinama, da slovački katolici nikako nisu zadovoljni sa sadašnjim stanjem.

Martina Mersića, zela legitimacija za uređenje novine. Ovako se poštuje pravo naše manjine!

Čitajući novine ...

Da pokaže, kolika sloboda vlada u Banovini Hrvatskoj, varaždinsko »Hrvatsko jedinstvo« poručuje »Sokol-skom Glasniku«, da »u srcu Hrvatske može postojati na pr. i frankovački list »Nezavisnost«, koji stalno napada hrvatske narodne prvake« itd.

Pa to i jest ono, na što mi upirem prstom, — da list priznatih branitelja Beča i Pešte i otvorenih neprijatelja jugoslovenstva, može da izlazi u jugoslovenskoj državi i da, ne dirnut od cenzure, piše šta hoće, dok jugoslovenski listovi, ili ne smeju da izlaze, ili bivaju iz dana u dan — najstrožije cenzurirani!

Kotarska organizacija HSS u Splitu objavljuje preko novina saopštenje, u kome kaže:

»Upozoravaju se svi činovnici da točno dolaze i odlaze iz ureda, jer da svoju službu savjesno vrše, te da se svaki ovakav slučaj najstrožije kažnjavati. — Stariješine ureda moraju dobro paziti, da svi činovnici vrše svoju dužnost najsavjesnije.«

Slažemo se potpuno, samo što u dobro uređenim i demokratskim zemljama takva saopštenja daju nadležni faktori, a nikako partijske organizacije. A one zemlje gde partijske organizacije izdaju naredjenja državnim činovnicima, zovu se fašističke...

To se, uostalom, sasvim slaže sa ovom drugom pojavom. Jedan šibenički list, koji ne pripada HSS, doneo je vest pod naslovom: »Nova uprava HSS u Splitu«, i vest mu je čitava — brisana.

Tačno tako je bilo i za vreme »vođe« Stojadinovića: Mogli ste i protiv Jugoslavije da pišete, ali u njegovu »partiju« niste smeli ni malim prstom da dirnete.

Večernje izdanje praških »Narodni Listy«, od 30 oktobra, donosi — po naredbi — na prvoj strani dva ogromna naslova, koja glase: »U Francuskoj ne sme niko niiti slova da progovori«, i drugi: »Francuska, a naročito Pariz, u opasnosti od gladi!«

Pod ovim poslednjim naslovom nalazi se, masnim slovima, vest koja kaže, da je »neka Amerikanka, koja je upravo stigla u Evropu, izjavila, da su u Americi svi ubeđeni, da u celoj Francuskoj vlada glad i da zato nema smisla izlaziti u susret Francuskoj, kad je i onako unapred izgubljena...«

Čitajući to, pomislili smo: Vešta propaganda, nema šta, — samo još treba pronaći nekoga ko će poverovati u nju...

Ili, da nije to možda sirotim Česima servirano kao uteha za stanje, o kome »Temps«, od 6. o. m. piše:

»Situacija u Češko-moravskom protektoratu iz dana u dan se sve više pogoršava i ishrana stanovništva sada pred zimu je veoma teška.

U Pragu je teško dobiti mesa. Šećer, uglji teško je dobiti i u najmanjim količinama i sa kartama. Kada se zna, da je u Čehoslovačkoj bilo svega u izobilju, onda se tek vidi u kakvu je strahovitu situaciju doveden čitav jedan narod.«

»Jutarnji list« je nedavno javio da je u Glini bio otpušten iz službe i kažnjen od policije jedan viši opštinski činovnik zato što je vredao g. Mačka i bana Šubašića.

Pravo mu budi! Ali da li se tako strogo postupi i sa drugima, koji vredaju druge visoke ličnosti, pa možda i više?! Ili se takvi ljudi i dalje smatraju borbama i rodoljubima, pa čak i onda ako vredaju Jugoslaviju?

Prof. Aleksa Ivić piše nedavno u »Vremenu« o vezama sa Mađarima, pa pronašao čovek, ne samo da je sva nova srpska kultura nikla u Mađarskoj i da su svi prvi srpski umnici rođeni i vaspitani na zemljištu Mađarske, nego da su nam »Mađžari, po mentalitetu bliži nego i jedan drugi narod.«

Nemamo ništa protiv dobrih susedskih veza sa Mađarima, pa čak ni protiv srdačnih veza, ako se Mađžari

ri okane revizionističkih apetita, — ali smo protiv toga da, zbog tih veza, iko naš, našu Vojvodinu naziva zemljištem Mađžarske! Jer ni pre oslobodenja nije to bilo zemljište Mađžarske, već zemljište Ugarske, što je velika razlika, kad se zna da niko od narodnih manjina nije Ugarsku priznavao kao mađžarsku nacionalnu državu. Vojvodina je uvek, pa i ranije, bila naša, srpska i jugoslovenska, i prema tome je nova srpska kultura nikla na svome nacionalnom tlu.

Pod naslovom »Što čekamo«, piše splitski »Hrvatski Glasnik«:

»Naše trafike su preplavljene »duhovitom literaturom« Čaruge, Vojvode, itd. Ta se »literatura« kupuje na jagmu kao najsladi bonboni. Zar još uvijek naše školske i policijske vlasti trebaju placet iz Beograda da obustave taj dumping kretenzacije i demoralizacije naše mladeži?«

Ne znamo ko daje odobrenje za takvu vrst književnosti, ali ako ga daje Beograd, a Zagreb ga oduzme, odođrićemo iz pune duše držanje Zagreba!

Tužen što je za poč. S. Radića kazao da je Ciganin, frankovac Dr. Buč je izjavio, da bi on isto tako trebao da se uvredi, kad bi mu neko kazao da je Sloven, pošto on smatra da su Hrvati Goti.

Neka se ne boji Dr. Buč! Po svemu što piše i što radi, niko pametan neće Dr. Buču kazati da je Sloven, jednako kao ni njegovom gotskom kompanjonu, Kerubinu Ševčiču, čim ga vidi kako izgleda. Takve glave i takvi likovi — to im svečano priznajemo — pripadaju stoprocentno Gotima!

Bio tako neki uo, u okolini Osijeka, pa bio uvek na čelu svih režijskih partija, a žena mu pisala u hrvatske novine dopise o njegovom »rodoljubivom radu u hrvatskom katoličkom duhu«. Računao čovek da ima pokriće za svaki slučaj, ali se sada najednom čitav trik — otkrio...

Polemike među Nemcima u Jugoslaviji

Nemački list »Die Donau«, koji izlazi u Apatinu, bavi se ponovo pitanjem iseljenja Nemaca iz Jugoslavije u Rajh. Pri tom kaže da izvesni nemački listovi u Jugoslaviji, koji su glajhšaltovani, kao i izvesni firerčići, nastoje sada da umire ogorčenje jugoslovenskih Nemaca, time što tvrde, da pitanje preseljenja nije za sada aktuelno. Naprotiv tome »Die Donau« tvrdi, da se u Berlinu najozbiljnije pomišlja na preseljenje i da se hoće da se to izvede što pre, čim bude moguće povesti dogovore sa zainteresovanim državama. »Die Donau« piše, između ostalog:

»Zgleda da je davanje odgovora teško tim vodičima. Oni već godinama pune glavu narodu da nama Nemcima spasenje može da donese jedino nacionalsocijalizam. Sada kada sazreva plod njihove larme, oni obilaze istinu. Ali našem narodu se polako otvaraju oči i on vidi kamo vodi sve ovo. Sada igraju ulogu utešitelja i daju narodu doze »umirenja« pošto stvari »nemaju nikakvog značaja«.

Uprava sokolskog društva Zagorje, u Dravskoj banovini, prilikom 50-godišnjice postojanja društva

Iz slovenskog Sokolstva

IZ Č.O.S.

U češkom Sokolstvu se i dalje vrše svestrane pripreme za olimpijske igre u Helsiniki. U samom Pragu marljivo se spremaju za olimpijadu 12 vežbača, a u ostalim društvima 6 vežbača. Među ostalima, na olimpijskim igrama nastupiće poznati takmičari — sokoli: Hudec, Gajdoš, Löffler, Hrubi i dr., i u njima će takmičari ostalih nacija naći vrlo jake suparnike, u borba za svetsko prvenstvo.

Sokolsko društvo Vinohradi, u Pragu, gradi nov dom sa vežbalištem, koji će stajati oko 9,000.000 Kč. Ovo društvo je najveće u Č.O.S. Ima 2680 članova, 1445 članica, 265 naraštajaca, 342 naraštajke, 747 muške i 760 ženske dece, tj. ukupno 6239 pripadnika, od toga približno 50% vežbača.

Pomorske snage zaraćenih zemalja

Novine opširno pišu o stanju pomorskih flota zaraćenih država, pa iznose, da je Engleska izgubila dve velike ratne lade: »Royal Oak« i »Caurageous«, a Nemačka oko 20 podmornica. Prema poslednjoj statistici, Engleska ima momentalno pod oružjem 14 velikih bojnih brodova, sa ukupno 443.750 tona, ne brojeći potopljene »Royal Oak«. Francuska ima 7 velikih ratnih lada sa 163.495 tona. Obe države zajedno imaju 21 bojni brod sa 607.695 tona. Nemačka ima 2 velike lade od 52.000 tona, a gradi još 2 bojna broda, dočim Engleska gradi 5, a Francuska 3 nova broda.

Francuska i Engleska imaju zajedno 7 velikih nosača aviona sa 200 aparata na njima. Također imaju još 3 matične lade sa 50 aviona. Nasuprot tome, Nemačka nema ni jednog nosača aviona, ali gradi 2, koji će moći poneti 80 aviona. Engleska izgrađuje još četiri, a Francuska jednog nosača aviona.

Nemačka ima tri oklopne krstarice po 10.000 tona, a gradi još tri. Engleska i Francuska imaju skupa 22 oklopljene krstarice sa 215.000 tona. Laki i brzih krstarica imaju obe zemlje 57 (365.000 tona), dok Nemačka ima 6 sa ukupno 35.400 tona. Francuska i Engleska imaju još i dva krstaša minonosca od kojih svaki nosi po 630 mina.

Torpedo-razarača imaju Engleska i Francuska 235, sa 370.000 tona, dočim Nemačka ima 22 takva broda, sa 31.000 tona.

Engleska i Francuska imaju zajedno 132 podmornice, od kojih 66 velikih, sa 800 do 2.000 tona. Skupna težina njihovih podmornica iznosi 117.000 tona. Na početku rata imala je Nemačka 65 podmornica (25.000 tona), većinom malog obima, po 250 do 500 tona. Većih podmornica imala je blizu 30, ali je baš od tih, prema novinskim vestima, izgubila 20 u sudanem ratu, pa da joj je ostalo tek 10 podmornica, sposobnih za plovību i borbe po otvorenom moru.

Sveukupna pomorska ratna snaga Velike Britanije iznosi 550 pomorskih jedinica, sa 1,500.000 tona. Francuska ima 250 jedinica, sa 600.000 tona, a Nemačka 140 jedinica sa 200.000 tona.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Prema podacima koje je prikupio Državni statistički ured, Jugoslavija je imala koncem 1938 godine, 15,490.000 stanovnika. Obzirom na porast stanovništva od 1921 do 1931 godine, koncem 1940 godine imaće Jugoslavija 15,919.000 stanovnika. Po tom računu, imala bi naša država o punoletstvu Nj. V. Kralja Petra II, blizu 17,000.000 stanovnika.

Engleski listovi obraćaju veliku pažnju na konferisanje vrhovnih vojnih ličnosti i najintimnijih političkih saradnika, sa kancelarom g. Hitlerom. Najvažnije što zanima englesku štampu, to je pitanje, da li je na tim konferisanjima zaključeno da progovori oružje, ili diplomacija; tj. da li će Nemačka preći na ofanzivu na zapadnom frontu, te na jaku podmorničku i avijatičku akciju protiv Engleske, ili će na protiv, još jednom pokušati sa jakim mirovnim ofanzivom, putem diplomatskih sredstava. Mišljenje je »Daily Telegrapha«, da će zima na zapadnom frontu proteći mirno i da treba očekivati uskoro pojačanu diplomatsku aktivnost Nemačke. Švajcarski listovi tvrde također, da je sama sovjetska vlada savetovala Nemačkoj, da ne preduzima ofanzivu na kopnu, a po mogućnosti da sačeka i sa ofanzivom u zraku. Opće je mišljenje, da Sovjeti sve rade da se rat odulji, a da oni pri tom ne budu nikako uvučeni u rat. Karakteristično je, da se u nemačkoj štampi potpuno šteti Francuska, te da su čak i napadaji na Englesku u poslednje vreme došli u drugi plan, prema sve jačim napadajima na Ameriku. Strani listovi navode to kao nov dokaz, koliko je promena zakona o neutralnosti povoljna za saveznike, a nepovoljna za Nemačku. — Međutim, atentat u Minhenu može da izmeni sve i da dovede do odluke o brzom vođenju rata sa strane Nemačke.

Poslednje vesti iz Italije potvrđuju, da u Rimu vlada veliki interes za stvaranje bloka neutralnih balkanskih država, te da Italija vodi široku akciju u tom pogledu, ne isključujući nikako ni mogućnost saradnje sa Turskom. Staviše ugledni italijanski listovi govore o obnovi i preuređenju balkanskog saveza, uključujući tu i Tursku, a s druge strane se tvrdi, da je London savetovao Turskoj da povuče vojsku sa bugarske granice, da bi se tako olakšali pregovori sa Bugarskom, za stupanje u taj savez. Naprotiv tim vestima, »Daily Telegraph« javlja iz Berlina, da Nemačka također radi na stvaranju neutralnog bloka na Balkanu, ali sa isključenjem Turske. Istovremeno javlja »Times« iz Sofije, da se u Bugarskoj prestonici sve više opaža pritisak nemačke akcije, naročito na ekonomskom području. Iz nemačkog izvora se ubacuju vesti o prećim namerama Turske prema Bugarskoj, a nedavno su, iz istog izvora, bili ubačeni i lažni glasovi o demonstracijama pred bugarskim poslanstvom u Beogradu i o apšenju nekih Bugara u Jugoslaviji.

Naročitu pažnju je u svetskoj javnosti izazvao manifest Kominterni, koji je nedavno objavljen u Moskvi, i u kome se oštro napadaju sve velike sile bez razlike, i to ne samo Engleska, Francuska i Amerika, nego i Italija i Nemačka; a u kome ponovo u prvom planu stoji geslo o združenju svih proleterata sveta i duh svetske revolucije. Sa sovjetske strane hoće da se to objasni time, da je Komintern potpuno nezavisan od sovjetske vlade, koja vodi politiku prijateljstva sa Nemačkom; ali se u Berlinu vrlo dobro zna, da je Komintern isto tako pod direktivom Staljina, kao i sovjetska vlada. Sve se to prilično neugodno dojmilo u Berlinu, dok se, naprotiv, na engleskoj strani ističe, da taj manifest najbolje pokazuje, da odnosi Nemačke i Rusije nisu nikako srdačni, a pogotovu ne trajni. Karakteristično je da manifest kaže da se Sovjeti neće nikada boriti na strani Nemačke, pa se to tumači kao pokušaj Moskve da

ublaži neugodan utisak, što ga je na radništvo izazvala činjenica saveza sa Nemačkom, Paradi, koja je priređena u Moskvi, prilikom godišnjice ruske revolucije, prisustvovali su i članovi nemačke delegacije, ma da je u povorci bila nošena velika slika nemačkog komunističkog vođe, Telmana. Zanimljivo je, da je na toj paradi učestvovao i bivši ministar spoljnih poslova, Litvinov, što se smatra kao dokaz o njegovoj rehabilitaciji.

Engleski listovi podvau službeni izveštaj, prema kome je broj potopljenih lada Francuske i Engleske, u mesecu oktobru, iznosio samo 18, naprama 37 lada, potopljenih u septembru. Tu činjenicu uzimaju kao dokaz, da se sistem konvoja (pratnje, pomoću ratnih lada) pokazao kao odličan. Sem toga britanski listovi kažu, da su i sami napadaji nemačkih podmornica, u poslednje vreme, sve redi, upravo zato što je nemačka mornarička komanda uvidela, da dosadašnji način podmorničkog rata nije ni u kakvom srazmeru sa žrtvama i sa gubitcima nemačkih podmornica. Sem sistema konvoja, poboljšala se uopšte sigurnosna služba savezničke flote, a naročito se raširila mreža stanica za posmatranje i ispitivanje podmornica, tako da nemačke podmornice nisu više u mogućnosti da se neopaženo kreću. Od početka rata Nemci su potopili nešto više od 1% od celokupne engleske tonaže, što znači da je efekat nemačkih podmorničkih napada relativno manji nego li god. 1917. Nemci doduše kažu, da još uvek nisu potpuno razvili svoj plan podmorničkog rata, ali se sa engleske strane tvrdi, da je najveća opasnost podmorničkog rata za saveznike već prošla.

Saznaje se, da je preistavnik nacionalsocijalizma kod nemačke manjine u Rumuniji, Fabricius, bio pozvan u Berlin i da je tamo uapšen. Kao razlog nezadovoljstva nemačkih merodavnih krugova sa Fabriciusom, navodi se činjenica, da je ogromna većina Nemaca u Rumuniji pokazala krajnje negodovanje na vesti o seljenju Nemaca iz istočne Evrope u Nemačku, te da su velike skupine Nemaca izjavile čak, da su spremne da se odreknu i nacionalnog obeležja, samo da ostanu tu gde su. Strani listovi beleže, da se jednako nezadovoljstvo pokazalo i među Nemcima u Jugoslaviji, te da je to glavni razlog trzavicama koje su se u poslednje vreme pokazale u voćstvu jugoslovenskih Nemaca.

Strane novine su pune vesti o mogućnostima da bude povredena neutralnost Belgije i Holandije. Zbog toga je došlo do sastanka dvaju suverena a zbog toga je u Parizu izdato saopštenje u kome se kaže, da je završena linija utvrđenja duž švajcarske granice, čime je linija Mažino znatno produžena.

»Völkischer Beobachter« je posvetio članak ulozi malih dućandžija u ciljevima unutarnje propagande i rata. List veli, da su te male radnje sastajališta u koga dolaze kupci i razgovaraju o događajima, pa je potrebno da ti dućani postanu centri nemačkog optimizma i vere u pobjedu. Međutim, između tih dućandžija ima i takvih, koji se neprestano žale na teškoće kod dobavljanja robe i koji su svoje lokale pretvorili u legla nezadovoljstva, prigovaranja, negativne kritike i većitog gundanja. Nacionalsocijalizam će odlučno stati na prste takvim tipovima.

Poznati konstruktor aviona, g. Igor Sikorski, izjavio je pred odborom za civilno vazduhoplovstvo, da je izradio planove aviona, koji može da izvrši let bez spuštanja od Nju-Jorka do Francuske. Ovaj avion-amfibija moći će da pređe preko Atlanskog Okeana sa srednjom brzinom od 150 milja na čas, sa rezervom benzina od preko 1500 litara.

Kako se osnivaju sokolski orkestri

U našim sokolskim društvima imamo mnogo ljubitelja muzike, od prirode muzički obdarenih, ali nažalost ovaj muzički dar ostaje neiskorišćen. Sa malo čvrste volje, može se ovaj prirodni dar naših članova iskoristiti tako, da se osnuje ma kakav orkestar, koji bi ulepšavao svaku sokolsku priredbu. Sokolske muzike i sokolska pevačka društva su važan prosvetni činilac, samo ako se oni organizuju i upotrebe kako treba.

Najvažniji elemenat, prilikom raznih sokolskih svetkovina i zabava, jeste muzika. Makakve svetkovine, bez muzike, su nepotpune. Ako se kaže za jedno sokolsko društvo da je napredno, to znači, da ima lepu sokolanu, da marljivo vežba, da se stara i uređuje puteve, vrtove, česme i t. d., i da ima svoju sokolsku muziku i svoje pevačko društvo. Ako želite da se za vaše društvo kaže da je napredno i da ima orkestar, obratite se najbližem vojnom ili civilnom kapelniku, ili iskusnom muzičaru, koji će isprobati vaš muzički sluh i koji će vam dati najpotrebnije savete.

Orkestara ima nekoliko vrsti, a to su duvački, gudački, salonski, tamburaški, fanfare, šramel i jazz-orkestar. Najbrže i najlakše se postigne uspeh na tamburaškim instrumentima. Tamburaški orkestri, ili zborovi, najviše se upotrebljavaju kod Slovena, osobito kod južnih Slovena. Sviranje na tamburaškim instrumentima je vrlo prosto i jednostavno, jer su glasovi obeleženi na vratu tambure prugastim delovima. Nekoliko tamburaških instrumenata sačinjava tamburaški zbor, ili orkestar.

Tamburaških zborova ima nekoliko sistema, odnosno vrsta. Najbolji i najpraktičniji je sistem sremsko-bački. Tamburaški zbor sastavljen po ovom sistemu može izvoditi, ne samo narodne pesme i sokolske koračnice, nego sve najteže muzičke tvorevine. Za kompletan tamburaški zbor dovoljno je i sedam članova. Instrumenti, koji su potrebni za tamburaški zbor sremsko-bačkog sistema, zovu se ovako: prim, primterc, basprim, basprimterc, kontra, čelo i bas. Potpunu praktičnu školu za sve tamburaške instrumente na našem jeziku, dobijete u svima boljim knjižarama ili trgovinama muzičkih instrumenata, ili kod nakladnika J. Frajta u Beogradu. Sve pojedinosti koje se tiču tamburaškog zbora naći ćete u ovoj školi, koja je napisana naročito za početnike i samouke. Tamburaške instrumente ne morate nabavljati iz inostranstva, jer u našoj zemlji postoji nekoliko radionica tambura. Najpoznatija i najbolja je radionica Stjepušin u Zagrebu. Muzičke komade, koračnice, narodne pesme, valcere, i t. d. dobijete u prepisu u Beogradu kod firme Frajt, a u Zagrebu kod firme Stjepušin.

U našim sokolskim društvima postoji veliki broj tamburaških zborova, koje nažalost ne možemo ubrajati među ozbiljne tamburaške zborove, jer sviraju samo napamet, to jest bez nota. To su muzički analfabeti, koji od naše najlepše narodne pesme, naprave čudo, koje nije nizašta. Ovakvi orkestri nisu za širenje prosvete u našim društvima i za širenje naše lepe narodne pesme, našeg neiskorišćenog blaga. Ovakvi zborovi ne mogu uzeti ozbiljnog učešća prilikom javnih priredbi, jer sviranje bez nota je isto, kao i zidanje kuće bez plana.

Tamburaški zbor koji svira notalno, može izvoditi sve muzičke tvorevine. Članovi tamburaškog zbora, ako ozbiljno uče i redovno održavaju zajedničke pokuse (probe), mogu nakon tri meseca postići zavidne rezultate, i već nakon pola godine, mogu prirediti javne koncerte i priredbe. Svaka ozbiljna trgovina muzikalijom, može nabaviti note za tamburaški zbor, bilo štampane ili u prepisu.

Posle tamburaških zborova, kojih najviše ima u Jugoslaviji i u našim društvima, ima dosta i duvačkih orkestara. Dok osnivanje tamburaškog zbora, staje malo truda i malo sredstava, kod duvačkog orkestra stvar je već mnogo teža, kako u pogledu

muzičke nastave, tako i sa nabavkom muzičkih instrumenata, jer u Jugoslaviji nemamo tvornice duvačkih instrumenata, sem nekoliko radionica za njihovu opravku. Sve naše vojne muzike snabdevene su duvačkim instrumentima iz Češke. Preporučujem svakom društvu, da za ceo orkestar kupi instrumente samo kod jedne iste firme, sa normalnim usklađenjem istih. Ni u kom slučaju, ne kupujte stare instrumente, ili svaki pojedini instrument kod druge firme, jer takvi se instrumenti veoma teško usklađuju. Za duvački orkestar od osam članova, potrebni su ovi instrumenti: Es klarinet, B klarinet, Krilnica Tenor ili Bariton, dve trube Es, jedna truba B, odnosno bastruba, i B ili F bas, odnosno helikon. Za marševanje, treba dodati ovom sastavu još jednog člana za doboš i jednog za veliki bubanj i činel. Za orkestar od dvanaest članova, pridoda se ovom sastavu još jedna krilnica i jedan tenor ili bariton i jedan B klarinet.

Uz svaki instrumenat poručite i školu na našem jeziku. Ne kupujte strane škole, kad imamo dosta i vrlo dobrih domaćih škola. Za poučavanje dovoljno je uzeti iskusnog vojnog ili civilnog muzičara.

U našim društvima najteže je osnivanje gudačkog orkestra, jer za svaki gudački instrumenat, potrebna je, pored prirodnog dara, svakodnevna revnosna vežba. Gudački orkestar od četrnaest članova ima ovakav sastav: dve prve violine, druga violina, viola, čelo, bas, flauta, dva klarineta, dva roga, truba, trombon i instrumenti za udaranje. Salonski orkestar ima isti sastav, bez druge violine, roga — violine, ako se ovom sastavu pridoda još glasovir — harmonium, oboa i obligat — violina. — Šramel orkestar sastoji se od četiri instrumenta i to: Prva i druga violina, hromatična harmonika i gitara. Jazzorkestar ima ovakav sastav: Dve violine, harmonika, saksofon, klarinet, truba, trombon, udarači instrumenti, glasovir i t. d.

Muzika je narodna prosveta i duševno zadovoljstvo čoveka, i ovo zadovoljstvo mogli biste vi, odnosno vas nekoliko ljubitelja muzike pružiti sebi i celom vašem sokolskom društvu i okolini time, ako sa malo čvrste volje osnujete u vašem društvu makakav orkestar i time podignete moral celog društva i okoline. Besplatne savete, u pogledu osnivanja makakvog orkestra ili nabavke škola i nota daje svima sokolskim društvima L. Soula, organizator sokolskih orkestara, Beograd Vojvode Stepe, 252. Treba priložiti odmah poštansku marku za odgovor.

Brat

Širite „Sokolski glasnik“ i časopis „Soko“

UZORNE OPREME

vežbaona, stadiona, letnjih vežbašta i igrališta za decu

IZVRŠUJE SPECIJALNA

TVORNICI

GIMNASTIČKIH SPRAVA

J. O. R. A. Ž. E. M.

Ribnica (Jugoslavija) / Osnovana 1881. g.

ČASOVNIČAR I JUVELIR
M. MITROVIĆ

TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust
Cene vrlo solidne. Stručan rad
Tražite cene za izradu klinka i značaka.

УЗДИЗАЊА И ПАДАЊА ЧОВЕЧАНСТВА, ПРЕВИРАЊА, КРИЗЕ И ХАОС

ПРЕИДАНАС

са научно објашњеним узроцима и последицама
и свестраном анализом културних и васпитних чинилаца кроз историју

У ВЕЗИ СА ФАКТОРИМА САВРЕМЕНОГ СТРАДАЊА ЧОВЕЧАНСТВА

све то објашњују у једној новој светлости ова дела

МИЛЕНКА ВИДОВИЋА

директора приватне гимназије и једног од најплоднијих савремених писаца:

КЉУЧЕВИ СВЕТСКЕ КРИЗЕ

(144 стране, синтеза свекупног људског прегнућа; стрампутице, заблуде и погрешности човечанства кроз векове и њихов утицај на универзалну кризу наших дана) дин. 10.—

ИДЕЈЕ И ПРОБЛЕМИ (268 страна велике осмине, расправе и чланци о најактуелнијим питањима живота и света; решење најзамршенијих гордијских чворова људске мисли) дин. 30.—

ПРЕГЛЕД ФИЛОЗОФИЈЕ (Прва књига 160 страна, смотра бесмртних мудраца старог света и њихових генијалних филозофских система пројцираних кроз призму нове активистичке етике) дин. 20.—

ОБНОВА (66 страна велике осмине, путоказ са научном, филозофском, социјалном и политичком аргументацијом за обнову целокупног јавног живота у нашој земљи) дин. 10.—

ЗА ЗАПАДНУ КУЛТУРУ ИЛИ ПРОТИВ ЊЕ (Метаморфозе кроз које је вековима прошла Европа и смисао механизма и машинизма XIX и XX века) дин. 5.—

ПРВА И ПОСЛЕДЊА РЕВОЛУЦИЈА (Нов начин тумачења историјских збивања по коме није било ни у једном времену стварних револуција, јер је културни и духовни садржај остао стално исти кроз све векове, а промене које су се збивале и које су назване револуцијама додиривале су само површину) дин. 5.—

ДРУШТВЕНА ДЕКАДЕНЦА (Узроци пропадања Европе гледани из једне нове перспективе и пројцирани кроз призму великих светских догађаја) дин. 5.—

СТЕПЕНОВАЊЕ ЧОВЕКОВО (Расправа о човеку као духовном бићу и његово степеновање на човека, нечовека, подчовека, надчовека и свечовека, и основне карактеристике људских типова) дин. 4.—

РОПСТВО И СЛОБОДА (Расправа о правој слободи и правом ропству, друкчијем од досадашњег схватања, и објашњења како је спољашње ропство рефлекс ропства у душама људи) дин. 5.—

ПОЛИТИКА ГЛЕДАНА КРОЗ ПРИЗМУ ВЕКОВА (Разоткривање завесе са великих политичких проблема који вековима муче човечанство; објашњење сила и закона који утичу на људски развитац) дин. 5.—

ЉУДСКЕ СНАГЕ РАСИПАЊЕМ СЕ СТИЧУ А ШТЕДЊОМ УНИШТУЈУ (Човек са својим духовним и физичким снагама приказан је у новој светлости уз науч-

но и филозофско образложење о вредности људске природе) дин. 5.—

УМ И МАТЕРИЈА (Аналитички приказ васисне и господство ума над материјом; улога човечанства у развоју ума, расподела људи на нижи и виши ум; културни чиниоци који распростиру нижи ум) дин. 5.—

ХЕРОЈИ ДУХА И ЊИХОВА СРЕДИНА (Борбе и тешкоће великих умова због неразумевања средине и узроци бруталног иступања друштва против генијалних пионира људских мисли) дин. 5.—

НА РАСКРСНИЦИ ВЕКОВА (Двадесети век је претстављен као раскрсница између људске прошлости, патничке и мрачне, и будућности која ће се појавити у бољем и срећнијем животу) дин. 5.—

ТАЈНА СМРТИ (Овде је писац дубоко захватио у један од најболнијих и најзамршенијих проблема и показао како у природи стварно нема нестајања и како је смрт само промена облика а не и суштине) дин. 4.—

СУДБИНА (Између детерминиста који виде човека у свеопштем ланцу узрочности, везана и потчињена, и индетерминиста који у човеку назире изворе самосталних творачких сила, Видовић дели људе на зависне и независне, ропске и слободне, оне који су потчињени спољним чиниоцима и оне који над њима владају) дин. 4.—

КАД ЋЕ БИТИ БОЉЕ (Покушај да се на научно социолошкој основи, користећи се чињеницама историје, претскаже доба кад ће бити боље и појединцима и заједници) дин. 3.—

ПРЕД ВЕЛИКИМ УПИТНИЦИМА (Данашње тешко и замрачено доба избацило је на површину многа заплетена питања која писац најзад своди на један једини проблем о окретању културе за 180 степени) дин. 4.—

УЗРОЦИ ДУШЕВНОГ ПАДА ЕВРОПЕ И ВИЗИЈЕ БУДУЋНОСТИ (Сажета култура даје негативне резултате, јер распростире мрачне мисли, о греху, страсти и преступу, учи човека личном добру (егоизму) и види врхунац човекове вредности у пасивном моралу, не чињењу зла, и не чињењу добра) дин. 4.—

СТРАХ (Научни приказ страха који често спречава људе у достигнућим прегнућима и у успесима, и уједно метод лечења страха) дин. 4.—

СТРАМПУТИЦЕ КУЛТУРЕ И НОВИ ВИДИЦИ (У светлости историје објашњује Видовић и ројство и неморал и крв човечанства указујући на тешке заблуде у чиниоцима васпитања) дин. 4.—

ОМЛАДИНА У ИЗГРАДЊИ БОЉЕ БУДУЋНОСТИ (Писац је сецирао душу савремене омладине и указао на елементе оних врлина, које би биле у стању да остваре царство среће на земљи) дин. 4.—

ДВЕ КУЛТУРЕ (Анализа западне и источне културе и упоређење на чиниоце штетне у једној и другој) дин. 4.—

У НАРОДНОМ ПРОСВЕЂИВАЊУ (Просветна прегнућа и утицај на јавни живот приватних чинилаца у разним народима и модерна култура у виду тих прегнућа) дин. 4.—

МАСАРИК У ПЕРСПЕКТИВИ КУЛТУРНЕ ИСТОРИЈЕ (Живот и стваралаштво великог словенског генија, његове бесмртне идеје и борбе са средином која га је касно разумела) дин. 4.—

ИСТИНА О ЖЕНИ (Писац је покушао да скине вео да сфинге и да вечни проблем жене учини једноставним и јасним) дин. 5.—

ЖИВОТ У ПОЛИТИЦИ И ПОЛИТИКА У ЖИВОТУ (Профил теоријске и практичне политике у вези са стварним животом, пре и данас, и људске заблуде у јавном раду) дин. 5.—

ШТА ЈЕ ЈАЧЕ: ПРИРОДА ИЛИ ВАСПИТАЊЕ? (Док су мислиоци и педагошки писци вазда досад схватили природу и васпитање као два опречна чиниоца (природу као носиоца зла а васпитање као носиоца добра), писац је показао да је природа у суштини добра а васпитање је до данас распростирало мисли о злу и тиме јачало зло) дин. 5.—

АРИТМЕТИКА И АЛГЕБРА (10 свезака, градиво средње школе за самоуке) свака свеска дин. 5.—

НАУКА О ГОВОРНИШТВУ (БЕСЕДНИШТВУ) (Четири свеске, научно и практично тумачење беседништва са упутствима како се постаје беседником, како се стварају беседе и како се утиче на слушаоце) свака свеска дин. 5.—

На основу свих ових штампаних дела г. Миленка Видовића, особито његових ревија „Узгајатељ“, „Нови човек“, „Нови видци“, „Култура села“ и „Рефлектор“ које су распрострле у нашем народу његове мисли, идеје и прегнућа, и најпосле његовог практичног рада у течајевима и школама, дневним, вечерњим и дописним, дали су своје оцене о Видовићеву покрету ови књижевници и публицисте: д-р Павле Чубровић, потпретседник Државног савета „Видовићев покрет“ (дин. 5.—); д-р М. Кус-Никослајев, професор „Смернице Видовићева покрета“ (дин. 10.—); Илија Босанац, „Расна етика Југословена и Видовићев покрет“ (дин. 5.—); Емил Петровић, књижевник: „Куда води Видовићев покрет“ (динара 3.—); „У знаку препорода“ (дин. 50.—); д-р Јосип Љубић, „Ко је Миленко Видовић“ (дин. 3.—); д-р Анте Ловрић: „Чијеви, методи и успеси Видовићева покрета“ (дин. 4.—);

Све штампане књиге Миленка Видовића и књиге о Видовићеву покрету наручују се изравно на адресу:

Видовићева школа
Београд, Кнез Михаилова 19